

Debesuota, gali lyti.
Saulė teka 6:28, leidžiasi 7:07

VOL. LV

Library of Congress Gr.
Periodical Division
Washington, D. C. 20540

15c

Chicago, Ill. — Penktadienis, rugsėjo-September 13 d., 1974 m.

Kaina 15c

216

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

The First and Greatest Lithuanian Daily in America
NAUJIENOS
The Lithuanian Daily News
Published by The Lithuanian News Publishing Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608
Haymarket 1-6100
Over One Million Lithuanian In The United States

SUĖMĖ ETIOPIJOS IMPERATORIŲ SELASSIE

IZRAELIS PRAŠO DIDELES PARAMOS

WASHINGTONAS. — Po eilės derybų, pusryčių ir banketų Izraelio premjeras Rabinas pažadėjo prezidentui Fordui ir sekretoriui, kad Izraelis visomis jėgomis bandys vengti karo, tačiau jam reikia būti stipriam. Izraelis, patikimų sluosknių žiniomis, prašo iš Amerikos dar pusantro milijono dol. paramos. Ši suma yra šalia to, ką kongresas jau paskyrė — 550 mil. dol. Prezidentas Fordas pasakė premjerui Rabinui, kad Amerika remis Izraelio išlikimą ir saugumą.

Pentagono pareigūnai abejoja, ar Rabinui pavyks gauti visą reikalaujamą ekonominę ir karinę paramą.

Izraelio premjerą aplankė viceprezidentu nominuotas Nelsonas Rockefelleris, o Izraelio ambasadorius Simsha Dinitz trečia dieną suruošė Rabinui garbei priėmimą. Vakar Rabinas buvo pagerbtas Baltųjų Rūmų bankete.

Laužo religinių kultų įstatymus

Kun. Petras Budriūnas gyv. Anykščiūose, kaip praneša Lietuvoje slaptai leidžiama Katalikų Kronika, pasiskundė Lietuvos Sveikatos Apsaugos ministru, kad Anykščių ligoninėje jam trukdoma lankyti ligonius. Jis rašo:

"Kiek metų Anykščių miestelio ligoninėje tikintiesiems ligoniams neleidžiama pasikviesti kunigo su šv. Sakramentu. Į jų prašymus atsakoma įvairiai: "Dar ne silpnas", "Jau jau nereikia, o tik tau reikia", "Nėra specialios patalpos", "Parsivežęs namo, kiek norėsi, tiek galėsi kunigui pasikviesti". Prašantieji apgaudinėjami ir pajaukiami.

1973 spalio 7 Valentino Kovo motina iš Daujočių kaimo ir Juozo Grižo duklė iš Čekonių kaimo prašė vyr. gydytoją šinkūnų, kad leistų kunigui aplankyti jų silpnus ligonius, bet jis leidimo nedavė. Po kelių valandų Valentinos Kovas mirė. 1973 rugpjūčio 19 pats ligonis Donatas Česūnas iš Storių kaimo ir jo artimieji maldavo vyr. gydytoją leidimo, tačiau šis kunigui ateiti neleido. Ligonį lankymo metu pats gydytojas šinkūnas kunigą iš palatos išvarė. 1973 liepos mėnesį kunigui neleido aplankyti Teklę Stasiulienę iš Viešintų, 1973 lapkričio 8 — Oną Bražiūniene iš Stanislovo kaimo, 1973 lapkričio 19 — Emiliją Bagdonienę iš Elmininkų ir kt.

Spaudoje visada pabrėžiama, jog ligoninėse nedraudžiama atlikti religines apeigas, kurių prašo mirštantieji ar sunkiai sergantieji. 1974 sausio 8 Anykščių rajono laikraštyje "Kolektyvinis Darbas" P. Mišuko straipsnyje "Tarybinis įstatymas ir religija" rašoma: "Kulto tarnai gali aplankyti sergantį ligoninėje, kalbinti jį, atlikti jo namuose, jei to jis pageidauja". 1973 lapkričio 30 "Tiesoje", straipsnyje "Įstatymas ir religiniai kultai" rašoma: "Draudimas netaikomas tių apeigų atlikimui, kurių prašo mirštantys ar sunkiai sergantieji, esantys ligoninėse ar kalnimo vietose". Tačiau Anykščių ligoninėje šis draudimas taikomas, nes neleidžiama kunigui aplankyti ligonio net tada, kai jis yra atskiroje palatoje. 1972 rugpjūčio 30 Stefanijai Karosienei, vienai guliniui višaus ligų skyrus 5-je palatoje, nebuvo leista pasikviesti kunigo. 1972 liepos 17 Petras Katinas ir Sūkus, vienu du būvę palatoje, prašėsi kunigo, bet jų prašymas

IS VISO PASAULIO

MASKVA. — Keturi žydai buvo suimti prie Rossia, viešbučio Maskvoje, kai jie reikalavo teisės emigruoti.

HANOJUS. — Šiaurės Vietnamas pajukė per radiją P. Vietnamo prezidento Thieu bandymus sukviesti naujas taikos derybas. Radijas sako, kad Thieu staiga pasidarė baltas, kai jo draugas Nixonas buvo pašalinintas.

LONDONAS. — Besirengdama naujais rinkimams Britanijos darbiečių vyriausybė pasiūlė reformuoti pensijas, kad jos automatiškai didėtų, kai kyla pragyvenimo kainos.

CAPE TOWN. — Pietų Afrikos vyriausybė posėdžiavo svarstydama pabėgėlių iš Mozambiko klausimą. Bijoma, kad gali atsirasti ir daug juodųjų, buvusių Mozambiko portugalų kariuomenėje, kurie bėgs į kitas šalis naujai valdžiai pradėjus darba.

TOKIO. — Japonija siūnčia į Pietų Korėją buvusį užsienio reikalų ministrį, valdančios liberalų partijos vicepirmininką Estusaburo Shiina tartis su Korėjos prezidentu Parku. Shiina buvo ministru kai vyko Japonijos-P. Korėjos derybos dėl diplomatinių santykių užmezgimo. Jis laikomas P. Korėjos draugu.

NEW YORKAS. — New York Times paskelbė vakar vedamąjį "Ukrainian Injustice". Jame iškelia dviejų sovietų politinių kalinių, ukrainiečių nacionalistų: Valentino Morozo ir Leonido Plyušio kančias. Jie esą simboliai ukrainiečių kovos prieš rusų dominavimą. Jėdu mažai žinomi vakaruose, gal ir dėl to Maskvos valdžia negirdi protestų tarptautiniuose forumuose, sakoma straipsnyje.

WASHINGTONAS. — Senatorius Frank Church žada kelti klausimą apie Amerikos CIA veiklą Čilėje. Sekmadienį pasirodė pirmi pranešimai, kad Amerika išleido slaptai virš 8 mil. dol. Čilėje, kai ja valdė prezidentas Allende, kad jo valdžiai nepasisektų.

TEL AVIVAS. — Izraelio patulis susišaudė su arabais Libano pusėje ir pataikė į du automobilius, praneša Izraelio radijas. BUENOS AIRES. — Argentinoje buvo nužudytas advokatas, kuris gynė kairiųjų peronistų valdomą darbininkų uniją Cordobos mieste. Jo kūne rasta virš 20 kulku žymių.

ATLANTA. — Amerikos žydų motėdų šalpos organizacijos Hadassah metiniame suvažiavime paskelbta, kad šiais metais sąjunga surinko jau 23.5 mil. dol., kurie daugiausia išleidžiami Izraelyje medicinos reikams.

nebuvo išklaustas. Kai kviečiamas bandžiau ligonius aplankyti, gyd. šinkūnas ligoninės kieme mane sulaukė ir įsakė grįžti atgal.

Londone graikai demonstravo netoli Amerikos ambasados, protestuodami prieš turkų invaziją Kipro saloje.

SENATO PAKOMITETIS PERŽIŪRI NIXONUI VALDŽIOS SKIRTAS LĖŠAS

WASHINGTONAS. — Kongreso nariai, grįžę po atostogų į darbą, rado, kad Watergate afėra dar nepradingo su Nixono pasitraukimu. Atstovai ir senatoriai rado šimtus laišku ir telegramų, pasisakančių prieš ar už prezidento amnestiją. Sakoma, kad ši amnestija tik padidino kongreso narių nusistatymą prieš Nixoną. Demokratai jo nekenčia politiniais sumetimais, o respublikonai piktai, kad jis pakenkė respublikonų partijos kandidatams ateinančiuose rinkimuose.

Pyktis prieš Nixoną praktiškai pasireiškė senato lėšų pakomiteje, kuris pradėjo svarstyti vyriausybės prašomas buvusiam prezidentui lėšas — 850,000 dol. per šiuos ir ateinančius metus, iki birželio mėn. Keli senatoriai pasisakė, kad šia suma teks apkarpyti. Vien Nixono štabo nariams algoms mokėti prašoma 340,000 dol. Štabe Ronald Ziegler gauna 42,500 dol., kalbų raišytojas Raymond Price — 40,000 dol. sekretorė Rose Mary Woods — 36,000 dol.

Sen. Montoya pareiškė, kad ši suma — 850,000 dol. neapima dar 622,000 dol. kuriuos valdžia išleisdžia Slaptajai Tarnybai Nixono apsaugai išlaikyti. Kai kurie tarnautojai dar yra apmokami iš valdžios išdo: Franklin Gannon — 35,300 dol., Stephen Bull — 34,000 dol. Michael Sterlacci — 28,264 dol. ir kiti.

Gallupo opinijos tyrinėtojai nustatė, kad prieš tris savaites prezidento Fordo populiarumas buvo 71%, o po amnestijos Nixonui nukrito iki 49%. Apklaušinėti žmonės pasakė, kad jie

amnestijai nepritaria — 62%, o pritariančių buvo 31%.

Paklausti, ar jie būtų pritarę amnestijai vėliau, po Nixono apkaltinimo, net 68% atsakė — taip. Į klausimą, ar jie pritarę kitų Watergate dalyvių amnestijai, 45% atsakė "taip" ir 44% — "ne".

Reiškia, kad daugumas amerikiečių pritaria, kad prezidentas atleistas kaltes buvusiam prezidentui, tik nepritaria jo pasirinktam laikui — prieš apkaltinimą ir teismą.

Į domu, kad nežiūrint įtakingos spaudos raginimų suteikti visišką amnestiją karo dezerterams ir pabėgėliams nuo karinės prievolos, daugumas amerikiečių tokiai amnestijai nepritaria. Net 61% pareiškė, kad dezerterai neturėtų grįžti Amerikon be jokios baudmės, 30% pasakė, kad juos reikia priimti ir 9% — neturi nuomonės. Pernai prieš amnestiją buvo 67% už — 29%, užpėrnai prieš amnestiją — 60% už — 36%.

Popiežius apie bažnyčios sunkumus

CASTEL GANDOLFO. — Popiežius Paulius VI-sis, priimdamas savo vasaros rezidencijos kieme atsilankiusius lankytojus, atvirai pakalbėjo apie katalikų bažnyčios padėtį pasaulyje. Jis pareiškė: "Pasaulis keičiasi, viskas juda, viskas yra kitimo stadijoje. Ir kas pasidarė su bažnyčia? Ji kai kur nukentėjo ir kenčia nuo radikalios opozicijos ir gedimų nesantio nepaklusnumo".

Popiežius kvietė katalikus "atidaryti akis". Tarp bažnyčios problemų svarbiausia — "beveik tuščios seminarijos", ir "tikintieji, kurie daugiau nebebijo būti neištikimais". Popiežius pareiškė viltį, kad šių dienų jaunimas bus bažnyčios atgimimo avangardas, nes tikėjimas esąs reikalingas norint nugalėti šių dienų sunkumus.

VĖLIAUSIOS ŽINIOS

Libano laikraštis paskelbė, kad Saudi Arabijos karalius Faisalas nutarė nevažiuoti į Ameriką, kol bus teisingai išspręstas arabų-žydų konfliktas.

Pietų Vietname komunistai apšaudė raketomis nedidelį miestelį Mekongo žemupyje, žėtuoni civiliai žuvo, 15 sužeisti.

Brazilijoje keleivinis lėktuvas nusileisdamas pramušė tvorą, pervaziavo skersai greitkeli, įlėkė į angarą, tačiau 69 keleiviai liko gyvi, tik lengvai sužeisti.

Atlantoje prisiekusių komisija pripažino Marejus Chenault, 23 metų, kaltu nužudžius Martin Luther King motiną. Bausmė jam bus paskirta vėliau.

Kalifornijos gubernatorius Reaganas pareiškė pritarimą Prezidento Fordo amnestijai Nixonui, tačiau išreiškė baime, kad ji pakenks respublikonų kandidatams artėjančiuose rinkimuose.

Senatas priėmė greitkelių įstatymą, kuris palieka 55 mylių per val. greitį visam laikui. Padidintas sunkvežimių svorio maksimumas iki 80,000 svarų. (Buvo 73,280)

Nato sekretorius Joseph Luns pareiškė, kad Graikija tikrai laikoma pasitraukusia iš Nato karinės sąjungos.

Liukusinis prancūzų keleivinis laivas "France" sustojo su 1,266 keleiviais netoli Le Havre uosto, nes jūrininkai sustreikavo prieš valdžios nutarimą tą laivą išimti iš apyvaros. Laivas duoda 20 mil. dol. nuostolio per metus.

Kipro graikai ir turkai susitarė pasikeisti sergantieji ir sužeistais kaliniams ir jaunesniais negu 18 metų suimtaisiais, studentais ir mokytojais. Šiandien bus susitarta, kaip ir kada juos paleisti. Vėliau bus derybos dėl kitų kalinių.

Gynybos sekretorius Schlesingeris pareiškė, kad įstatymai nedraudžia Amerikai laikyti atominius ginklus ir tose valstybėse, kurios Nato organizacijai nepriklauso. Tuo jis atsakė kongreso nariams, kurie reikalauja išvesti iš Graikijos atominius ginklus.

DETROITAS. — Ligoninėje įkštų liga sergąs vyras paskelbė laikraščiuose, kad jis sumokės 3,000 dol. žmogui, kuris paklauskis jam vieną įkštą. Jis gavo 97 pasiūlymus.

SELASSIE PAŠALINTAS NUO SOSTO, PATRIARCHAS LAIMNA KARO VADUS

ADDIS ABABA. — Etiopijos karininkų taryba, kuri jau keli mėnesiai faktiškai valdo šią valstybę, vakar pasiuntė dalinį imperatoriaus rūmus, suėmė 82 metų karalių Haile Selassie ir išsivežė jį į 4-tosios armijos divizijos štabą. Trylikos karininkų taryba paskelbė, kad ji pakvietė šveicarijoje gyvenantį imperatoriaus 58 metų sūnų, prinčą Asfa Wossen užimti sostą. Visi žino, kad princas dveji metai gydosi po širdies atakos, kuri jį pusiau suparalyžavo.

Čilės generolo siūlymas sovietams

SANTIAGO. — Čilės karinė vyriausybė, minėdama metinę sukaštį nuo valdžios paėmimo, paskelbė, kad karo stovis panaikinamas ir kai kurie suvaržymai atšaukiami. Gen. Augusto Pinochet savo kalboje pranešė, kad draudžiamasis laikas vaikščioti naktį paliekamas ir kariniai teismai toliau prižiūrės teisingumo vykdymą.

Gen. Pinochet, kuris vadovauja keturių karininkų tarybai, pranešė, kad jis išleis ir politinius kalinius, kurie norės išvažiuoti. Salyga, kurią jis pastatė, yra ši: Sovietų Sąjunga ir Kubą, kurios išdrįsta kritikuoti Čilę dėl žmogaus teisių laužymo, turi išleisti tą patį politinių kalinių skaičių, kurį Čilė išleis. Išleidimą galėtų prižiūrėti Tarptautinis Raudonasis Kryžius, pasakė Čilės generolas. Dabar jis lauks, kol atsilieps Sovietų Sąjunga ir Kubą.

Bulgarai netrukdo Amerikos Balso

WASHINGTONAS. — Amerikos Balso radio pareigūnai paskelbė, kad pirmadienį Bulgarija sustabdė savo radio signalus, kurie trukdydavo Amerikos Balso transliacijai. Pirmą kartą nuo "šaltojo karo" pradžios visos Amerikos Balso (Voice of America) programos yra gerai girdimos visoje Europoje. Programas toliau trukdo tik Kinija.

Bulgarija, Čekoslovakija ir Lenkija toliau trukdo Radio Free Europe transliacijai, o Sovietų Sąjunga toliau tęsia Radio Liberty programą trukdymą.

Kai kurie Voice of America programų kritikai tvirtina, kad ši stotis taip sušvelnino savo perduodamą medžiagą, kad komunistiniams režimams nebėra kokių programų bijoti ir todėl jos nebetrukdamos.

Ragina skelbti ekonominį karą

PEKINAS. — Kinijos viceprejeras Li Hsien-nien pasakė kalbą Nigerijos valstybės galvos generolo Yakubu Gowano garbei suruoštame bankete. Kalboje jis ragino mažiau išsivysčiusias šalis skelbti ekonominį karą Amerikai ir Sovietų Sąjungai, panaudojant ginklų vietoje naftą ir kitas žaliavas.

Trečiojo pasaulio valstybės, kalbėjo Kinijos viceprejeras, turi panašius interesus: kovoti prieš didžiųjų valstybių išnaudojimą, ekonominį aplėšimą ir bandymą primesti ekonomines krizes. Kinijos vyriausybė ir liaudis tvirtai remia šią teisingą kovą prieš supergalības, pasakė kinas.

Jau trečiadienį, kada Etiopija šventė savo Naujuosius Metus, sostinės gyventojai pasigedo įprastos imperatoriaus kalbos ir diplomatinio priėmimo. Šventė praėjo įtampine ir laukime, kas bus toliau. Kariuomenė suėmė vienintelę gyvą likusią imperatoriaus dukterį princę Tegagne Work ir okupavo jo rūmus.

Kitas ženklas, kad imperatoriaus dienos suskaičytos, buvo Etiopijos stačiatikių patriarcho švenčių proga padarytas pareiškimas, kuriame pirmą kartą neminimas imperatorius. Jo vietoj patriarchas Abuna Theofilo prašė Dievo palaiminti "revoliucinį judėjimą, kuriam vadovauja karinės jėgos su Etiopijos gyventojų pritarimu". Patriarchas pareiškė, kad Etiopiją su laivu, kuris pasuko naują kryptimi. Jis ragino tikintuosius melstis, kad laivas nuplauktų taikos, broliškumo, bendradarbiavimo ir teisingumo keliu.

Karinuomenės paskelbtame pareiškime imperatorius kaltinamas pinigų grobstymu. Užsienio bankuose sudėti milijonai dolerių, kuriuos imperatorius atsisako pervežti į Etiopiją. Imperatoriaus Adola aukso kasyklose dirbė vergai, o auksas buvo išvežtas į užsienį, net 887,000 uncijų aukso. Imperatorius turėjęs užsienioose fabrikus ir biiznį įmones.

Imperatoriaus pašalinimas nesukėlė sostinėje neramumų, tačiau kareiviai būdavo svarbesnė mėsėmi dalyse. Užsienio ambasados išpėjo savo piliečius neiti į gatves. Karinė taryba pažadėjo gyventojams praveisti žemės reformą, užbaigti korupciją, įvesti demokratine vyriausybę ir laisves.

Imperatorius Selassie 1935 m. pabėgo į užsienius, kai Italija okupavo jo kraštą. Jis grįžo tik po II-jo Pasaulinio karo. Kitas pasikėsinimas įvyko 1960 m. kai Selassie buvo Brazilijoje. Tada sukilio jo garbės sargybos dalinys, tačiau jis grįžęs sukilimą humalšino ir pakorė jo vadus. Ši kartą karaliaus Saliamono ir karalienės Šebos palikuoniui, atrodė, atėjo galas.

Nemalonios žinios Kipro arkivyskupui

LONDONAS. — Britanijos vyriausybė, kuri anksčiau rėmė nuverstą Kipro prezidentą Makarios, dabar jam pranešė, kad britų nuomone, geriausia viltis pasiekti Kipre politinį susitarimą yra vietinių turkų ir graikų derybose. Arkivyskupo Makarios sugrįžimas pakenktų tokioms deryboms, pasakė britų užsienio reikalų ministeris Callaghan.

Maža to, arkivyskupas sužinojo, jog britų manymu, debatai Jungtinių Tautų generalinėje asamblėjoje irgi pakenktų deryboms, nes Turkija debatams priešinga.

Čikagos miesto meras Richard Daley du kart atsisakė vykti į Washingtoną susitikti su nauju prezidentu Fordu. Meras Daley mano, kad Amerikai atėjo laikas išrinkti prezidentu demokratų partijos atstovą.

DR. G. A. WILTRAKIS - VYRIAUSIAS VETERANŲ GYDYTOJAS

Chicagoje vyks Amerikos Užsienio Karų Veteranų (National Veterans of Foreign Wars) 75-toji konvencija išrinko Dr. Jurgį A. Wiltrakį vyriausiuoju organizacijos gydytoju.

St. Charles, Illinois, mieste gyvenantis ir dviejose vietose ligininėse dirbantis lietuvis gydytojas paskirtas nepaprastai didelės organizacijos vyriausiuoju patarėju įvairiems ligos ir sveikatos klausimams. Ši veteranų organizacija turi 1,800,000 narių ir jai priklauso apie pusę milijono pagalbinių vietų narių.

Visi atsimename, kad Dr. Wiltrakis su ponu dalyvavo Naujienų 60 metų sukakties bankete, kaip John Evanso svečias, ir mūsų dienraštyje skaitėti aprašymus apie daktaro sukaktį.

Naujų organizacijos komandieriui išrinktas John J. Stang, vyresniausiuoju vicekomandierium — Thomas Walker, jaunesniausiuoju vicekomandierium — R. D. Smith, teisiu patarėju — teisėjas Franklin W. Morton ir vyriausiuoju gydytoju — Dr. George A. Wiltrakis.

Dr. Wiltrakis vadovauja St.

Charles Legiono postui nr. 5036, kuris jį pasiūlė šioms aukštoms pareigoms. Jis buvo Illinois Legiono gydytoju paskutiniuosiuose metais, o penkto distrikto gydytoju paskutiniuosiuose penkeriais metais. Paskutinius dvejus metus jis eina legiono aplinkos gydytojo pareigas.

Antrojo Pasaulinio Karo metu Dr. Wiltrakis tarnavo JAV kariuomenėje penkerius metus. Jis buvo vyriausiuoju Amerikos karo jėgų gydytoju Australijoje ir Naujojoje Gvinėjoje. Jis yra JAV kariuomenės atsarginis pulkininkas.

Eidamas savo pareigas, Dr. Wiltrakis turės važinėti po kraštą, lankyti veteranų ligonines, tartis su gydytojais, paruošti patvarkymus ir dėti, kad karo veteranai gautų tinkamą aptarnavimą.

Dr. Wiltrakis buvo išrinktas vyriausiuoju gydytoju dar ir dėl to, kad jis yra Amerikos Chirurgų Draugijos narys ir yra vidurių operacijų skyriaus narys. Be to, jį priklauso tarptautinei chirurgų organizacijai. Gydytojų konvencijoje Dr. Wiltrakis dažnai skaito paskaitas apie naujoves vidurių operacijose.

DR. G. A. WILTRAKIS

Be gydytojo pareigų įvairiose gydymo draugijose, Dr. Wiltrakis domisi kitomis Amerikos gyvenimo sritimis. Jis yra St. Charles miesto savivaldybės sveikatos skyriaus vedėjas ir St. Charles Prekybos Rūmų direktorius. Jis yra Home Fed-

eral Savings & Loan Association direktorius.

Dr. Wiltrakis mėgsta savo draugams pasakoti, kaip jo tėvai atvažiavo iš Lietuvos, kaip jie gyveno Pullmane ir kaip abu tėvai stengėsi išiešti jį mokslą.

Reporteris

TAMPA, FLA.

Prie ligonio lovos

Laiškelį Naujienoms rašau iš ligoninės, sėdėdamas prie vyro Antano (Vilkaus) lovos. Jau 10 dienų kaip Antanas čia. Atvažiuoju 8 val. ryto ir namo grįžtu 6 val. vakaro. Ligoninėje didelis trūkumas slaugomojo personalo, tai viršininkai prašyte prašo, kad atvažiuotų kas gali savo artimųjų paslaugyti.

Antanas labai yra reikalingas, kad kas prie jo būtų, nes yra labai silpnas ir pats negali pavilgyti. Jis labai daug miega, bet tarpais, kai karštis pakyla, jis klieči. Samdyti visam laikui — dienai ir naktiai daug kaštuoja — reikia slaugyti mokėti po \$25 už 8 valandų padėžuravimą. Kitaip mano Antaną prižiūrėti prie lovos.

Bendrai, šie metai nelabai laimingi. Mano sodelis nėra gerai prižiūrimas. Siemet gauname daug lietaus, tad žolės labai žvaliai auga ir visi pašaliai žaliuoja, tad tenka dažnai "sieną" piauoti, ypač geles daug ravėti. Ir pati pradeda silpnėti... Išbandau visus daktaro Adomavičiaus receptus, bet tikrojo vis dar nerandu.

Mūsų ilgametis šeimos daktaras jau keletą metų Antano sveikatą tikrino. Antanas nuo seniai turi rankų drebinimą ir mūsų daktaras tą ligą vadindavo Parkinsono liga. Dabar Antanui esant ligoninėje ir darant ligos tikrinimą daktarai nustatė, kad tai nėra Parkinsono liga, o kažkaip pavadinta "benign tremor" ir tos rūšies ligų specialistas Dr. Nelson pradėjo Antaną gydyti vaistais ir elektros terapija, ir po poros dienų ligonio drebinimas pastebimai sumažėjo. Laukiame tolesnių rezultatų. Mūsų "šeimos daktaras" gydė Antaną nuo Parkinsono ligos ir visokiomis tabletėmis ko ne visiška numaitino tiek, kad ligonis žmogaus nebepažino. Taip begydydamas daktaras užsidirbo iš mūsų kišėnės ir savo kišenei apsigalvoti dolerių, o kai staiga pasidarė reikalinga skubi pagalba, tai mūsų daktaras ne pasirodė.

Mes čia labai įvertiname daktaro Adomavičiaus straipsnius apie sveikatą su įtikinamais patarimais saugotis "šasterių"

kaip gydytojų taip dvasiškų. Vieni ir kiti į vienas kitą panašūs "specialistai" — vienį prižada nepagydomas ligas išgydyti, antrį geriausią vietą daktarų rezervuoti, bet tik už dolerius. Kiek mums daktaras Adomavičius savo straipsniuose sveikatos patarimų nemokamai suteikia, mes turėtume jam iš padėkoti garbės vainiką nupinti. Man ir dabar prisimena vieno Lietuvių Kaimelio gyventoją a. a. Joną Pabaršką pasakymas. Jonas buvo ilgametis Naujienų skaitytojas ir didelis daktaro Adomavičiaus gerbėjas. Prieš mirdamas jis pasakė: "O, jei daktaras Adomavičius būtų bent dešimtį metų anksčiau pradėjęs "Naujienas" rašyti, aš šiandien nelaukičiau grabatoriaus, nebūčiau tabaką čiulpęs ir riebiomis dešrelėmis mitęs, kol visas kraujas sukrektų".

Tai buvo mano paskutinis su Jonu Pabarška pasikalbėjimas prieš jo mirtį. Pati ji nuvežiau į ligoninę — paskutinę jo gyvenimo savaitę. Jis mirė jau prieš pora metų, išsiskyrė iš mūsų artimos kaimynystės Lietuvių Kaimelyje. Labai gaila, kad žmogus apie savo sveikatą pradeda rūpintis, kuomet laikas jau pražiopsotas ir Giltinės dalgis išgalastas. Iš kitos pusės, žmonės miršta kad ir geriausiai nuo ligų apsaugoje. Laikui atėjus jokio piliulės nebegelbsti.

Onutė

ZEMAIČIŲ PRIETARAI

— Negalima švilpti namuose, kad vėlnių neįsimestų.
— Jei kas sėdėdamas linguoja kojas, sako, kad jis ant savo kojų vėlnių supa.
— Apie kiekvieną, kuriam sekasi su moterimis, sako: "Tas kepurėje gimęs".
— Jei "katė prašiusi", bus svečių: iš kurios pusės ji kaja kasysis, iš to pusės jie atvyks.
— Išgirdus pavasarį pirmą kartą kukuojant gegutę, reikia suskambinti kišenėje pinigų — tada visus metus turėsi pinigų.
— Jei kas būduojasi ar sveikinasi per slenkstį — susipyks.

◆ Jeigu mes nepataikytume patys sau, kitų pataikavimas mums negalėtų pakenkti.

"GRANDINĖLĖS" FILMAS LOS ANGELES

Šių metų rugsėjo mėnesio 21 dieną, šetadienį, 7:30 valandą vakaro, Švento Kazimiero lietuvių parapijos salėje bus rodomas Pauliaus Jasiukonio sukurta dokumentinis garšinis filmas "Grandinėlės" prie Ramiojo vandenyno". Tai filmas, vaizduojantis "Grandinėlės" tautinių šokių ansamblio gastroles Los Angeles mieste 1973 metais.

Salia to filmo bus rodomas priedas, pavadintas "Gamtos draugai". Tai spalvotas filmas, su pritaikyta muzika, apie Los Angeles lietuvių skautų veiklą tarp 1955 iki 1958 metų.

Blitius bus galima gauti prie durų. Bendras seanso laikas apie pusantros valandos. Visi maloniai kviečiami atsilankyti, pasigrožėti jaunimo pasirodymu ekrane, o taip pat ir prisiminti savo jaunystės ir vaikystės dienas. Pelnas skiriamas lietuviškų filmų gamybos fondui. Rengia "Gintaras" — filmų ir plokštelių gamyba Hollywood'e.

P. J.

PLATI ŽEMAIČIŲ ZEME

Kurių vėlnių ton Vokietijon? Ten aš ne nemahau. Tokiai minčiai nėra vietos mano planavimų dežutėje. Net nesvarstau to. Jeigu ten, tai seniai galėjome išvažinėti traukiniais, susimėję pačias ir vaikus ir visą mantelę, į visokias saksonijas ir silezijas. Net geruoju prašė, kepurės nusimdami — važiuokite. Kas apsisverė, taip ir padarė. O mes pasitraukim, kiek galėsim. Plati žemaičių žemė, ir ten visad bujojo eibės razbaininkėlių ir svieto lygintojų. Tik mūsų atminime — nuo narsuolio Tado Blindos iki niekadėjo Rickaus. Eir, netruks jus suvaryti į jūrą... Taip, jei taip eis, tai netruks. Pabrisim dar porą metrų į vandenį kur nors, sakysim, apie Pa-

KARAS SU VANDALAIŠ

"Vandalizmas" Chicago mo-kyklose yra pasidaręs viena didžiųjų problemų miestui. Svietimo Tarybos direktoriaus Francis Cronin žiniomis, pernai "vandalai" pridarė mokykloms apie 3 milijonus dolerių nuostolių. Metais prieš tai (1972) nuostolių pridaryta apie \$2.9 milijonų, 1971 metais \$3.1 milijonai ir 1970 m. 2.7 milijonai. Cronin mano, kad šių metų nuostoliai bus tokie pat ar truputį mažesni kaip pernai.

Kitomis (Raymond A. Kleba) žiniomis, praeitais 1973 me-

lars. Gal dar į Kuršo miškus persimesim. Ir taip palydėsime savo jaunus dieneles.

M. Katiliškis
(iš Išejusiems negrįžti)

KNYGOS ANGLŲ KALBA

A VISIT TO SOVIET OCCUPIED LITHUANIA. Chicagoje išspausdinti knygutėje Lietuvoje apsilankius 101 psl. Kaina \$1.00.
J. Jasminius, A KISS IN THE DARK. Piktusis ir intymus duotykų, prašymai, paimti iš gyvenimo. Lengvas stilius, gyva kalba, gražiai iliustruota. 30 psl. Kaina \$2.50.
Kristijonas Donelaitis, THE SEASONS. Klasikinės poemos "Metai" poeto vado Hastenio vertimas. Gražus leidinys, 127 psl. Kaina \$3.00.
Dr. Juozas B. Končius, VYTAUTAS THE GREAT. Istoriniai DLR Vytauto bruožai, paliečiant to laiko Lietuvos valstybės ir jos kaimynų istoriją. 212 psl. Kaina \$3.00. Kietas viršelius \$4.00.
Jauguma šių knygų yra tikamos dovanos, varlomis pagraisoma. Jas ir citas knygas galima įsigyti atsilankius į Naujienų arba elnių knygų parduotuvę.

NAUJIENOS

1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608

LIETUVOS VARDŲ KILME

Daugelis nori patirti, iš kur yra kilęs Lietuvos vardas, bei užaiz kas šį klausimą studijavo. Apie lietuvių tautą ir lietuvių kalbą yra parašyta daug knygų ir brošiūrų. Lietuvių minimi senuose atsiminimuose ir metraščiuose. Ten minimas ir Lietuvos vardas.

Juozas Venclova, dirbes prie šios studijos 20 metų, peržiūrėjo labai daug senų dokumentų. Savo studijoje jis nurodė kiekvieno žodžio metrikaciją ir surašė Lietuvos praeitį lietuviškas knygas. Jis perskaitė simtus knygų ir parašė 52 psl. knygėlę, pavadintą LIETUVOS VARDŲ KILME. Minkšti viršelius, kaina \$2. Knygėlė jums bus pasiūsta, jei du dolerių atsiųsite šio adresu: NAUJIENOS, 1739 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608

Different hopes for different folks.

People want different things from a college education.

But they all agree on one thing. It takes more than brains to get a diploma.

Why not make the burden a little easier. Start buying U.S. Savings Bonds now.

Bonds are a dependable way to build a college fund for your children. And an easy way to start saving them is by joining the Payroll Savings Plan. Start a college fund

now with U.S. Savings Bonds. They just might let your kids spend more time studying and less time working to stay in school — whatever they hope to be.

Take stock in America. Buy U.S. Savings Bonds

NAUJIENOS

1739 So. Halsted Street Chicago, Ill. 60608

PASSBOOK SAVINGS...
the best way to save regularly!

5 1/4%
a year

OUR SAVINGS CERTIFICATES

EARN UP TO 7 1/2%

Mutual Federal Savings and Loan

2212 WEST CERMAK ROAD, CHICAGO, ILLINOIS 60608
PETER KAZANAUSKAS, President Tel.: 847-7747
HOURS: Mon.-Tue.-Fri. 9-4 Thur. 9-8 Sat. 9-1
69 YEARS SERVING CHICAGOLAND

Jau išėjo iš spaudos ir galima gauti knygų rinkoje

AMERIKOS LIETUVIŲ POLITIKA

Dr. Kazio Sidlauskio knyga apie Amerikos lietuvių pastangas daryti įtaką krašto politikai. 102 psl. Kaina \$1.50.

Knygos bus išsiųstos, jei \$1.50 čekis arba Money Order'is bus pasiųstas tokiu adresu:

NAUJIENOS,
1739 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608

POEZIJOS VEIKALAI

Poezija — kaip pavasaris, kuris pradžioje pro tirpstantį sniegą liepia laizdynui išskleisti mažų deimanių spindintį žiedą, apkauso medžių šakas žirgūnais, kaip komitetas ir pamazda įveda į gamtos vaizdą ir garų stebuklus. Dramatiškai besikeičiančiuose gamtos scenovėse savaime juokauja ir verksa poetai, pajėgdami išreikšti žodžiais jausmų ir minčių gelmes.

Naujienose yra gausus pasirinkimas poezijos leidinių:

1. J. Augustaitis-Vaičiūnė, ZVAIGZDĖTOS NAKTYS. Didelio formato, 128 psl. Kaina \$1.
2. Jurgis Baltušaitis, ZEMES PAKOPOS. Elegijos, giesmės, poemos. Kišeninio formato, 157 psl. Kaina \$2.00.
3. Burto Juze, EILERASČIAI IR RASTAI. 155 psl. \$1.50.
4. Vincas Jonikas, LYDEJAU VIENIAI VĖTROJE. Eilų rinktinė, 169 psl. Kaina \$3.00.
5. Kleopas Jurgelionis, GLUDI - LIUDI. Lyrikos eilės, 105 psl. \$2.00.
6. Anatolijus Kairys, AUKSINE SEVĖ. Eilėraščiai, 88 psl. \$2.00.
7. Nadas Rastenis, TRIJŲ ROZIŲ SVENTE. Eilėtuotų pasakojimų apie 3 išvėlutas lietuviškas senoves (laikus), su autoriaus iliustracijomis. \$3.00.
8. Nadas Rastenis, THE FOREST OF ANYKSCIAI, Antano Baranauko "Anykščių šilėlis", vertimas, 42 psl. \$2.00.
9. Balys Rukša, UGNIES PARDAVEJAS. Eilės, 95 psl. \$1.00.
10. Stasys Santvėras, ATDARI LANGAI. Rinktinė lyrika, 167 psl., \$3.00.
11. Stasys Santvėras, AUKOS TAURE, 5-ji lyrikos knyga, 152 psl. \$2.50.
12. Petras Sagetas, SAULELEIDŽIO SPINDULIUOSE. Eilėtuotų kūrinių, 92 psl., \$1.00.
13. Petras Sagetas, PLAUK, MANO LAIVELI. Eilėraščiai, 112 psl. \$1.00.
14. Eugenijus Grudis, AGUONOS IS SMELIS. Eilės, 70 psl., \$1.00.
15. Elena Tumienė, KARALIAI IR SVENTIEJI. Eilėraščiai, 80 psl. \$2.50.
16. Alfonsas Tyruolis, METU VINČIAI. Lyrikos rinktinė, 180 psl. \$3.00.
17. Jonas Valaitis, SĖNĖS LIETUVIŲ DIEVAI. Mitologijos posmai, 55 psl. \$1.00.
18. Adomis Jasas, BUK PALAIMINTAS. Poezija, 115 psl. \$3.00.

Norėdami įsigyti šias ar kitas knygas, prašome atsilankyti į Naujienų rastiinę arba užsakyti paštu, pridedant čekį ar piniginį orderį.

NAUJIENOS

1739 So. Halsted Street, Chicago, Illinois 60608

Nepriklausomos Lietuvos advokatai

(Tęsinys)

Jie galėjo tapti advokatais pagal naująją tvarką. Pagal šią naująją Teismų Santvarkos įstatymą, kad taptų advokatais, reikėjo būti baigusiam Lietuvos Universiteto Teisių Fakultetą, išdirbti Lietuvos teismuose 3 metus teismo kandidatu ir išlaikyti prie Vyriausiojo Tribunolo egzaminų komisijoje teismo darbo praktikos egzaminus. Tai atlikus, Teisingumo Ministeris tokį asmenį galėjo paskirti advokatu. Advokatai turėjo teisę vesti bylas visuose Lietuvos teismuose ir Vyriausiojoje Tribūnole, gi privatiniai gydytojai tos teisės neturėjo.

Privatiniai gynėjai buvo palikti iki gyvos galvos ir ateityje nauji privatiniai gynėjai nebegalėjo būti priimami. Prisiekusių Advokatų Taryba buvo pavadinta Advokatų Taryba ir iš 8 narių, buvo paskirti 1 narių ir Advokatų Taryba buvo renkama iš 9 narių.

1934 m. visuotinis advokatų suvažiavimas slapto balsavimu,

pirminkaujant Teisingumo Ministeriui, išrinko Advokatų Tarybą šios sudėties, kuri taip pasiskirstė pareigomis: pirminkas prof. Petras Leonas, pirminko padėjėjas prof. Simonas Bieliackinas, nariai: prof. Vladimiras Stankevičius, Mykolas Slezevičius, Viktoras Fridšteinas, Vladas Požėla, Zigmas Toliušis, Rapolas Skypitis ir Jonas Našliūnas. Šis Advokatų Tarybos sąstatas buvo nuolatos perrenkamas kas trys metai iki 1940 m., iki bolševikų okupacijos.

Tik Advokatų Tarybos pirminkui prof. P. Leonui 1938 m. gegužės mėn. 12 d. mirus, Advokatų Tarybos pirminku buvo išrinktas Mykolas Slezevičius ir Tarybos nariu tapo prof. Kazys Šalkauskis, gi Mykolui Slezevičiui 1939 m. lapkričio mėn. 11 d. mirus, Advokatų Tarybos pirminku buvo išrinktas Vladas Požėla, o Tarybos nariu dr. Pranas Viktoras Raulinaitis.

Naujuoju Lietuvos Teismų Santvarkos Įstatymu buvo žymiai apkarpytos Advokatų Ta-

rybos teisės. Advokatų Tarybai buvo atimta teisė priimti naujus advokatus ir ta teisė buvo suteikta Teisingumo Ministeriui. Buvo įvestas nuostatas, kad Teisingumo Ministeris gali nurodyti advokatui ir nustatyti apsigyvenimo ir profesinio darbo vietą ir gali atleisti advokatą iš advokato tarpo, nepaaiškinus jam to prašalimo iš advokatų priežasčių. Nors tuo reikalu buvo Valskybės Prezidentui įteiktas memorandumas, kad paliktų Advokatų Tarybą tas teisės, bet ji tai nebuvo atsižvelgta.

Advokatas nėra valdininkas, jam algos niekas nemoka, kaip gali Ministeris nurodyti, kur advokatas turi gyventi ir dirbti? Vienoje vietoje, jis gali būti žinomas ir turėti plačias pažintis ir pasitiekėjimą visuomenėje ir tokioje vietoje advokatui žymiai lengviau įsikurti, o kitoje naujoje vietoje, kur galėjo jį nukelti Teisingumo Ministeris, jis būtų visai svetimas ir daug sunkiau jam būtų pradėti ir išvystyti advokato praktiką.

Tik visa laimė, kad ta teisė praktiškai labai mažai buvo Teisingumo Ministerio naudojama ir Ministeris beveik visuomet, su labai mažomis išimtimis, pasiskirdavo advokatą į gyvenamąją vietą, jo paties pasirinkta. Advokatų Tarybos svarbiausios teisės ir pareigos pagal šį naująjį įstatymą buvo advokatų garbė, dorovė ir advokatų darbo teisumą apsaugoti ir advokatų profesinės veiklos drausmės priežiūra. Advokatai atsako drausmės tvarka už netinkamą advokato pareigų ėjimą ir už nesuderinamus su advokato etika veiksmus ir poelgius. Advokatų Taryba galėjo paskirti advokatui šias bausmes:

1. įspėjimą,
2. papeikimą,
3. piniginę baudą ligi 3,000 litų,
4. uždrausti eiti advokato pareigas ne ilgiau, kaip vienerius metus,
5. pašalinti iš advokatų.

Advokatų Tarybos nutarimus buvo galima apskusti Drausmės Teismui. Drausmės Teismą sudarė Vyriausiojo Tribunolo pirminkas ir 2 Vyr. Tribūnalo bendrojo teisėjų susirinkimai.

Ruošiant Lietuvos nepriklausomybę ir kuriantis Nepriklausomai Lietuvai, didelį vaidmenį vaidino Lietuvos advokatai. Beveik visų didžiųjų politinių partijų vadai buvo advokatai. Krikščionių-demokratų partijos vienas iš svarbesnių vadų buvo adv. Antanas Tumėnas. Valsčių laudininkų partijos pirminku buvo adv. Mykolas Slezevičius, jam mirus — adv. Zigmas Toliušis. Social-demokratų partijos vienas iš žymesnių vadų buvo adv. Vladas Požėla. Tautininkų Sąjungos pirminku buvo adv. Liūdas Noreika, ūkininkų partijos pirminku buvo adv. Rapolas Skypitis. Nepriklausomos Lietuvos seimuose jie vadovavo ir labai daug prisidėjo ir turi didelių nuopelnų statant nepriklausomą ir laisvą savo valstybę.

Advokatai Mykolas Slezevičius, Antanas Tumėnas, Antanas Merkys yra buvę įvairiais laikotarpiais Lietuvos ministrų-pirmininkais. Daugelis advokatų yra buvę įvairių ministerijų ministrais. Teisingumo Ministeriais yra buvę šie advokatai: Petras Leonas, Liūdas Noreika, Antanas Tumėnas, Mykolas Slezevičius, Stasys Šilingas, Vladas Stašinskas ir Antanas Tamošaitis. Finansų Ministeriu yra buvęs adv. Julius Indriūnas. Užsienio Reikalų ministeriu — adv. Mykolas Slezevičius. Vidaus Rei-

kalų Ministeriais yra buvę šie advokatai: Vladas Stašinskas, Petras Leonas, Rapolas Skypitis, Kazimieras Oleka ir Vladas Požėla.

Steigiant Lietuvos Universitetą vienas iš svarbiausių Teisių Fakulteto kurėjų ir organizatorių ir nuolatinių to fakulteto dekanu buvo advokatas Petras Leonas, kuris buvo per visą laikotarpį, beveik iki savo mirties teisės enciklopedijos ir teisės filosofijos ordinarinis profesorius.

Adv. Vladimiras Stankevičius buvo baudžiamosios teisės profesorius, adv. Simonas Bieliackinas — civilinės teisės profesorius, adv. Antanas Tumėnas — konstitucinės teisės profesorius, adv. Kazys Šalkauskas — civilinės teisės profesorius, adv. Antanas Tamošaitis — Romėnų teisės profesorius ir Domas Krivickas buvo tarptautinės teisės profesorius. Ne tik universitete, bet taip pat advokatai pasižymėjo ir lietuvių visuomeninėje veikloje kultūrinėse organizacijose. Adv. Rapolas Skypitis buvo Šaulių Sąjungos veikėju ir pirminku, ir Pasaulio Lietuvių Draugijos pirminku.

Adv. Benediktas Grebliūnas

daug metų išbuvo skaitlingos Jaunlietuvių Sąjungos vadu. Adv. Pranas Viktoras Raulinaitis pavasarininkų organizacijos vienu iš žymesnių vadų.

Lietuvos advokatai teisingumo srityje nudirbo Nepriklausomoje Lietuvoje didelius darbus ir atliko teismuose didelius patarnavimus savo klientams ir neįskyrę iš advokato etikos nustatytų veikimo vežių.

Didelis autoritetas buvo Advokatų Tarybos pirminkas Petras Leonas, kuris turėjo didelę įtakos visai Tarybai ir teismams, jis ir visi Advokatų Tarybos nariai didelį dėmesį kreipė į advokato orumą ir garbę. Priimant naujus advokatus, reikėdavo po priėmimo prisistatyti prof. P. Leonui, kaip Advokatų Tarybos pirminkui. Jis visiemis jauniems, palinkėdamas sėkmės, pabrėždavo, kad pagrindinis dalykas advokatui — tai savo juridiniu išsimokslinimu ir žiniomis patarnauti savo klientui ir sąžiningai atlikti savo advokato pareigas, o nežiūrėti į klientą, kaip į pasipelnymo ir uždarbio šaltinį. Žmonės tai jaučia ir supranta. Už gerą ir sąžiningą patarnavimą ateina visuomet atlyginimas ir pasisekimas. Beveik taip P. Leonas kalbėdavo kiekvienam naujam advokatui.

Su dideliu malonumu prisimenu visus vyresnius Lietuvos Advokatų Tarybos narius. Man teko žymiai jaunesniam amžiumi, 14 metų artimai Advokatų Taryboje su vyresniaisiais bendradarbiauti. Įvairių politinių skirtingų pažiūrų, aukšto išsilavinimo, didelio takto, plataus proto, didelės tolerancijos, tai

buvo pirmaeiliai aukštos kultūros žmonės, tokių ir didelės tautos nedaug turi.

Tai buvo mano gyvenimo patirties geriausias mokyklas, kur daug ko buvo galima iš vyresniųjų pasimokyti. Gi Advokatų Taryba posėdžiaudavo kas antrą antardinį ir daug visokių klausimų buvo išnagrinėti: ir advokato etikos, ir pareigos, ir nustatomi pagrindiniai dėsniai, kas advokatui leistina, ir kas neleistina. Reikia pripažinti, atsižvelgiant dabar atgal į praeitį Nepriklausomos Lietuvos laikus, kad Lietuvos advokatai savo profesiniame darbe buvo tinkamoje aukštumoje. Jeigu palyginti su didelių įvairių valstybių advokatais, tai Lietuvos advokatų etikos, garbės ir advokato pareigos pajautimo "niveau" buvo aukštesnis, negu daugelio kitų kraštų advokatų, o tam toną ir pavyzdį davė ir didelės įtakos turėjo Advokatų Taryba, kuri savo priežiūros funkciją vykdavo, tokius reikalingus advokatams statė, kaip profesinio darbo būtiną sąlygą.

Mano dideliu apgailestavimui turiu prisiminti, kad per visą Nepriklausomos Lietuvos laikotarpį tik 4 advokatai buvo pašalinti iš advokatų tarpo už nesąžiningumus, atsisakant su savo klientais. Tai mažiau negu 1% visų advokatų skaičiaus. Tokie buvo ir taip tvarkėsi ir dirbo teismuose ir visuomeninėje gyvenime Nepriklausomos Lietuvos advokatai.

(Pabaiga)

BIZNIERIAI, KURIE GARSINASI "NAUJIEŅOSE" — TURI GERIAUSIA PASISEKIMA BIZNYJE

Jau kuris laikas atspausdintą ir galima gauti knygų rinkoje

CHICAGOS LIETUVIŲ ISTORIJA

Alekso Abrose knyga aprašanti paskutinių 90 (1869-1959) metų Chicago Lietuvių gyvenimą ir jų atliktus darbus 664 psl. Kaina \$8.00. Išleido Amerikos Lietuvių Istorijos Draugija.

Knygoje aprašyta pirmas Chicago atvažius lietuvius, pirmos lietuvių kolonijos, jų suorganizuotos šalpos draugijos, statytos bažnyčios, išteigti laikraščiai, kurių viso buvo 121, 41 teatro draugija, 48 pasaulietiški chorai, 9 bažnytiniai ir 314 veiklesnių žmonių biografijos. Duoti dokumentai katalikiškų, socialistinių, laisvamanų ir kitų organizacijų atlikti darbai, išteigtos mokyklos, skaityklos, bankai ir kt.

Norintieji šią knygą įsigyti, prašomi parašyti čekį arba Money Orderį.

AMERIKOS LIETUVIŲ ISTORIJS DRAUGIJOS

vardu ir pasiūsti:

1739 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608

DEDES ŠERNO GYVENIMO BRUOŽAI

YRA GERIAUSIA DOVANA

Vyresnieji Amerikos lietuviai Juozas Adomaitis - Dėdė Šerną žemėnį pažino, skaitė jo straipsnius, knygas ir klausėsi jo paskaitų. Dabar jie gali pasikviti gražiai surašytą Dėdės Šerno gyvenimą. Jis bus įdomu prisiminti senus laikus ir paskaityti gražių istorijų. Naujai atvykęs lietuvius galėtų žiemos ar vasaros pasiskaitymams nupirkti Antano Riko parašytą Vienišo Žmogaus Gyvenimą — Dėdės Šerno gyvenimo bruožus. Jie pradžiugins kiekvieną, kas jį atsimena ir pažinojo, o naujiesiems ateiviams, jaunimui, rašytojo Antano Riko lengvas, vaizdas, gražia literatūrine forma pasakojimas duos progos susipažinti su mūsų pirmųjų lietuvių šviesuolių gyvenimu ir jų kietą ideologinę veiklą.

Antanas Rūkas, VIENIŠO ŽMOGAUS GYVENIMAS, Juozas Adomaitis - Šerno gyvenimo bruožai. Išleido Amerikos Lietuvių Istorijos Draugija, Chicago, 1962 m. 206 psl., kaina 2 dol.

GAUNAMA "NAUJIEŲ" ADMINISTRACIJOJE

J. AUGUSTAITIS

ANTANAS SMETONA IR JO VEIKLA

154 psl. knyga.

Kaina \$2.50

Nel vienas žmogus, noris pažinti nepriklausomos Lietuvos ir Antano Smetonos valdymo laikotarpį, negalės apsieiti be J. Augustaitis parašytos studijos. Ši knyga būtina kiekvienam norinčiam pažinti ne tik Lietuvos praeitį, Lietuvoje gyvenusių ir Smetonos valdymo laikotarpį pažįstantį žmonės tvirtina, kad J. Augustaitis teisingiausiai ir tiksliausiai aprašė ir įvertino Antano Smetonos veiklą.

J. Augustaitis knyga galima gauti "Naujienose" darbo valandomis. Kas negali užti "Naujienas", tai prašomas persiųsti \$2.50 čekį arba Money Orderį, pridėdant 20 c. persiuntimui paštu, tokiu adresu:

NAUJIEŲS

1739 So. HALSTED STREET, CHICAGO, ILLINOIS 60608

Gavę pinigų, tuojau knygą pasiųsime.

RIMTA KNYGA — GERIAUSIA DOVANA

Naujienose galima gauti puikių knygų, kurios papuoš bet kokią knygų spintą ar lentyną.

K. Bielinis, PENKTIEJI METAI, gražiai iliustruota, 592 psl.	\$6.00
K. Bielinis, DIENOJANT, gražiai iliustruota, 464 psl.	\$6.00
Prof. Vaclo. Biržiška, ALEKSANDRYNAS, I tomas, gražiai iliustruota, 431 psl.	\$7.50
Prof. Vaclo. Biržiška, SENUJŲ LIETUVIŠKŲ KNYGŲ ISTORIJA, I dalis, 208 psl. iliustruota — \$3.00, minkštasis viršelis — \$2.00; II dalis, 225 psl. iliustruota — \$3.00, minkštasis viršelis — \$2.00	\$2.00
Dr. K. Grinius, ATSIMINIMAI IR MINTYS, I tomas, 300 p.	\$2.00
Prof. S. Kalrys, LIETUVA BUDO, gražiai iliustruota, 416 psl.	\$5.50
Kipras Bielinis, GANA TO JUNGŲ, 492 psl., minkštasis viršelis.	\$5.00
Juozas Liudžius, RAŠTAI, 250 psl.	\$3.00
P. Liudžius, ATSIMINIMAI APIE JUOŽĄ LIUDŽIŲ, 88 psl.	\$1.00
Janina Narušė, TRYS IR VIENA, jaunystės atsiminimai, 170 psl.	\$3.00
M. Gudelis, POVLAS MILERIS, biografijos bruožai 232 puslapiai	\$3.00

NAUJIEŲS,

1739 S. Halsted St., Chicago, Ill. 60608. — Tel. HA 1-6100

Neseniai išėjusi laukta

Juozės Vaičiūnienės knyga

TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENČIŲ TAKAIS

100 didelio formato psl., daug paveikslų. Kaina \$2.00.

Persiuntimui paštu reikia pridėti 25 c. egzemplioriui.

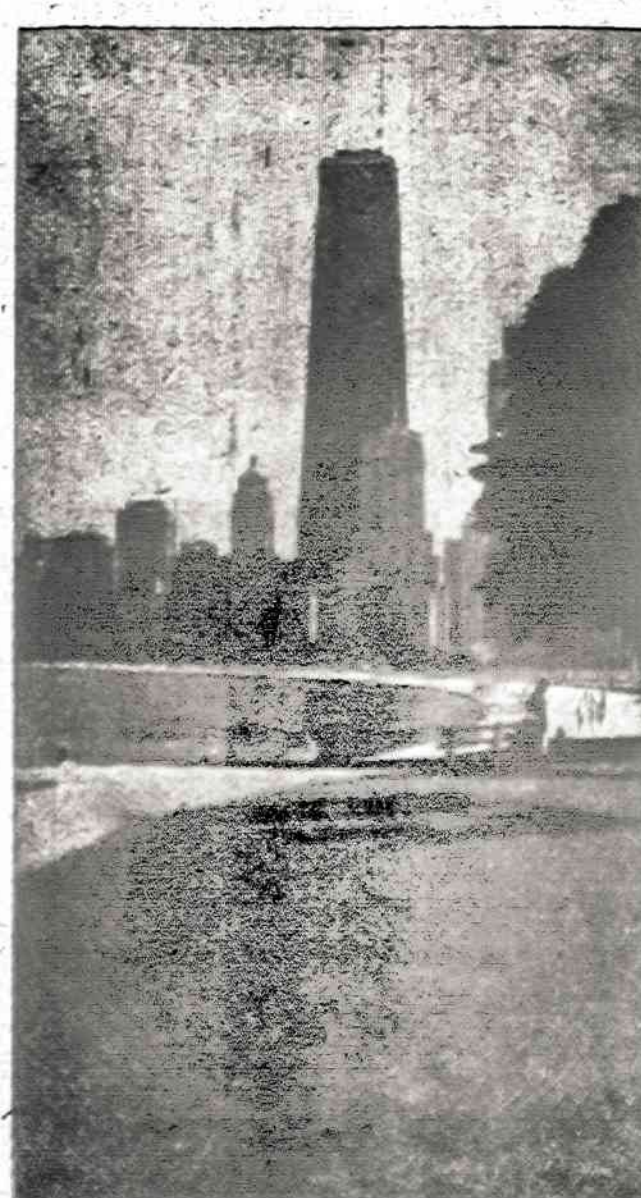
Ansambliai, chorai, grupės, užsakišios 10 ar daugiau egzempliorių, nemoka pašto persiuntimo išlaidų.

Knygą galima gauti Naujienose arba pasiunčiant čekį ar Money orderį tokiu adresu:

NAUJIEŲS

1739 So. Halsted St., Chicago, Illinois 60608

Taupykite dabar pas mus

Pas mus taupomi jūsų pinigai atlieka didelius darbus. Pirmia, jie padeda jums pasiekti asmeniškus jūsų užsimojimus. Antra, jie padeda sukurti geresnę apylinkę bendruomenę ir parūpina fondus namams įsigyti. Taupykite dabar! Santaupos, padėtos prieš 10 mėnesio dieną, neša nuosimčius nuo mėnesio pirmos.

NEW RATES ON SAVINGS CERTIFICATES

	PER ANNUM:
7 1/2%	\$5,000.00 OR MORE
	4 YEAR MATURITY
6 3/4%	\$5,000.00 OR MORE
	30 MONTHS MATURITY
6 1/2%	\$2,500.00 OR MORE
	1 YEAR MATURITY

UNIVERSAL

SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

1800 So. Halsted St.

Chicago, Ill. 60608

VIENA STIPRIAUSIŲ BENDROVIŲ, TURINTI DIDELES ATSARGAS.

Išteigta 1923 metais.

Tel. 421-3070

Istaigos pietuose kiemas automobiliams pastatyti.

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

Published Daily Except Sunday by The Lithuanian News Pub. Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608. Telephone MA 1-6100.

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CHICAGO, ILLINOIS

Subscription Rates:	Trims mėnesiams vienam mėnesiui
In Chicago \$24.00 per year, \$13.00 per six months, \$7.50 per 3 months. In other USA localities \$22.00 per year, \$12.00 per six months, \$6.50 per three months. Canada \$24.04 per year; other countries \$25.00 per year.	\$6.50 \$2.50
Kanadoje:	
metams	\$24.00
pusei metų	\$13.00
vienam mėnesiui	\$3.00
Užsieniuose:	
metams	\$25.00
pusei metų	\$14.00
vienam mėnesiui	\$3.50
Dienraščio kainos:	
Chicagoje ir priemiesčiuose:	
metams	\$24.00
pusei metų	\$13.00
trims mėnesiams	\$7.50
vienam mėnesiui	\$3.00
Kitoje JAV vietoje:	
metams	\$22.00
pusei metų	\$12.00
NAUJIENŲ raštinė atdara kasdien, išskyrus sekmadienius, nuo 9 val. ryto iki 5 val. vakaro. Šeštadieniais — iki 12 val.	

Lietuvoje komunistai vartaloja archyvus

Visi buvusieji Lietuvos archyvai pateko į okupanto rankas. Sovietų karo jėgos ir policija pagrobė visus Lietuvos valstybės, valdžios, vidaus ir užsienio reikalų ministerijų, administracijos, teisingumo ministerijos, policijos ir ne žvalgybos archyvus. Į okupanto rankas pateko visi Lietuvoje buvę privatūs archyvai, knygos, dokumentai, laiškai, susirašinėjimai.

Kiek teko girdėti, tikrai labai maža archyvinės medžiagos dalis buvo išvežta. Dalis išvežtų istorinių dokumentų karo metu buvo pamesta, o kita dalį apdairėsnieji sukčiai išvogė. Viena kita organizacija pajėgė išvežti svarbesnius dokumentus ir užsienį, bet hemokėjo jų išsaugoti. Dalį išvežtų senienų pasisavino „saugotojai“.

Lietuvoje likusieji archyvai iki šio metu buvo vien sovietų policijos žinioje. Paskutini dešimtmeciu okupantas jau prisilaikė pakankamai ištikimų „istorikų“, kuriems leidžia pavartyti bent dalį rusų laikomos archyvinės medžiagos. Okupantas jais pasitiki, leidžia jiems pavartyti vieną kitą ryšulėlį ir reikalauja panaudoti ten rastą medžiagą lietuviškai praeičiai niekinti. Tokiam darbui buvo paruoštas „istorikas“ Leonas Gudaitis. Jam buvo leista nosį iškūsti į Kaune veikusių karo komendantų archyvus ir įsakyta aprašyti, koki jie buvo bailiai, koki žiaurūs ir nemokšos.

„Istorikas“ Gudaitis, porą metų padirbėjęs cenzorių archyve, parašė knygą „Plunksna ir ugnimi“, šiomis dienomis išleista Vilniuje. Pačios knygos dar nematėme, bet mus pasiekė Pirmojo Pasaulinio Karo metu Vologdoje gimusio ir 1949 metais Kauno mokytojų seminariją baigusio Jono Petronio recenzija, pavadinta „Prasnekinus archyvus“. Užsieniuose retas tą Petronį tepažįsta, bet „tarybinėje“ Lietuvoje jis garsėja literatu ir sovietinių rašytojų vertėju iš rusų kalbos.

Gudaitis, pagal Petronį, aprašinėja, kaip karo komendantas neleidžia Marijampolėje vaidinti G. Landsbergio — žemkalnio „Blindos“, kaip buvo „sutrūkdytas V. Krėvės novelių apie buržuazinius valdininkus išleidimas“, kaip buvo sunaikinti T. Tilvyčio eilėraščiai ir apkarpyta P. Cvirkos „Žemė maitintoja“.

Petronis, pasiremdamas Gudaičio prašekintais archyvais, savo recenzijoje daro šitoki tvirtinimą:

„Negana to, kad persekiota pažangioji ir revoliucinė spauda, buvo persekiojami ir rašytojai. Ka-

SPALIO DEVINTOJI

Pasekus Lietuvos istoriją, susidaro jos pralaimėjimų ir kančių ilgas sąrašas su galutinio žlugimo — patekimo kitų vergijon. Tačiau pralaimėjimai daugiausia įvykdavo ne kovos lauke, bet apgaulėje.

Po pirmo pasaulinio karo Lietuva, šimtmečius iškentėjusi svetimųjų jungų, kėles nepriklausomam gyvenimui. Negirdėtu didvyriškumu sustabdė šimteriopai gausesnį ir geriau ginkluotą prieša.

Tačiau priešai žinojo, kad lietuvis kovos lauke nenugalimas, bet lengvai apgaunamas. Taip įvyko 1920 m. spalio 7 d. Suvalkuose. Lenkai su Lietu-

lėjimuose, koncentracijos stovyklose, tremtyje ar emigracijoje pabuvojo K. Boruta, Butkų Juzė, A. Gudaitis — Guzevičius, K. Jakubėnas, A. Jasutis, K. Korsakas, A. Maginskas, V. Montvila. Tačiau pažangieji rašytojai ne žingsnio nesitraukė atgal. (Literatūra ir menas, 1974 m. rugs. 7 d., 4 psl.)

Kaip Gudaitis, taip ir Petrikonis bando sudaryti ilgą pažangiųjų ir revoliucinių „rašytojų“ sąrašą, bet tame jo sąrašas visai nėra komunistų. Kad Jasutis ir Maginskas yra buvę rašytojai, tai lietuviui sužinojo tikrai rusams okupavus Lietuvą, kai komunistai paskelbė ilgą partijai atliktų darbų sąrašą, bet nepaskelbė nei vieno literatūrinio jų rašinio. Jasutis, 30 metų nesulaukęs, žuvo Ispanijoje, kovodamas komunistinėje brigadoje, o Maginskas gyvybės neteko Karagandoje. Žinia, kad Gudaitis — Guzevičius yra rašytojas, Lietuvon atnešė sovietinė čeka, įgyjavusi ir Lietuvą kartu su sovietų tankais. Apie Gudaitį — Guzevičių pirmiausia patyrė lietuvių policininkai, kai kartu su Sniečkom pradėjo policiją „valyti“ nuo rusams nepageidaujamo elemento. Gudaitis pateko į kalėjimą už komunistinių atsisaukimų lipdymą Ukmergėje, bet ne už rašymą literatūrinių veikalų. Kai jis atsidūrė už grotų, dar rašyti nemokėjo.

Teisybė, kad Kazys Boruta, Kazys Jakubėnas ir Vytautas Montvila buvo laikomi kalėjime. Taip pat teisybė, kad jie iš savo pozicijų ne žingsnio nesitraukė. Kai visi „tarybiniai“ rašytojai dūmė į rytus, šie trys vyrai pasiliko Lietuvoje. Čeka parūpino sunkvežimius Antanui Venclovai, Petriui Cvirkai, Salomėjai Neriai, bet nei vienam čekistui nebuvo duotas įsakymas pasodinti Montvilą į mašiną ir išvežti į Rusiją. Montvilą jie paliko Kaune, o vėliau naciai jį sušaudė.

Kazys Boruta nepriklausomoje Lietuvoje buvo padėtas į kalėjimą, bet „tarybinė“ valdžia kalėjime jį laikė du kartus ilgiau, negu nepriklausomos Lietuvos karo komendantai. Daug liūdnės istorija su Kaziu Jakubėnu. Nepriklausomoje Lietuvoje jis buvo laikytas kalėjime, o „tarybinėje“ Lietuvoje Jakubėnas buvo sušaudytas. Būtų gera, kad Leonas Gudaitis, pavartęs nepriklausomos Lietuvos archyvuose buvusią Jakubėno bylą, pavartytų ir Gudaičio — Guzevičiaus archyvuose esančią Jakubėno nužudymo bylą. Visi tvirtina, įskaitant ir A. Venclovą, kad Jakubėną nužudė sovietų policija, bet niekas nedrįsta pasakyti, kokiose apylostovose. Gudaitis atliktą naudingą darbą, jeigu tą žiauriai tikrovę paskelbtų.

teisės keliu. Deja, žadins kaip kely radins.

Taip Lietuvos sostinė Vilnius su trečdaliu teritorijos liko lenkų okupuota, o to krašto lietuviai persekiojami ir įvairiais kankinimais naikinami. Lietuvoje per visą nepriklausomybės laikotarpį spalio 9 Dieną vėliavos iškildavo perrištos juodais kaspiniais, kaip gedulo ženklas.

Lenkai gi savo imperializmu didžiavosi ir džiaugėsi. Deja, jų džiaugsmas buvo neilgas. Eidami spalio 9-šios pėdomis, išsaukė antrą pasaulinį karą, o ką jie iš to laimėjo, aiškiai parodo dabartinė padėtis.

Tiesa, dabar jie už lietuvių truputį laisvesni. Proto turėdami galėtų pagalvoti, kad vis tiek būtų geriau būtų nepriklausomiems ir turėti kaimynę — nepavojingą nepriklausomą Lietuvą, negu dabartinę padėtį. Deja, lenkų praeitis nepamokino, jie groboniškų tikslų prieš Lietuvą ne tik neatsisakė, bet dar daugiau sustiprino.

Visi ir visos Europos tautos laukia išsivadavimo iš raudonojo košmaro, sykiu ir lenkai laukia, bet jų kitoks laukimas. Visos tautos galvoja atsistatytik savo teritorijose ir su kaimynais draugiškai gyventi.

Lenkai viešai reklamuoja, kad jei tik jiems pavyktų iš rusų išsivaduoti, tai jie eis pavergti kitas tautas, ypač Ukrainą ir Lietuvą. Tą paliudija jų kasdieninis šūkis: — „Be Vilniaus ir Lvovo negali būti laisva Lenkija.“ arba „pasaulyje nebus taikos tol, kol Vilnius ir Lvovas bus atskirti nuo Lenkijos!“

Reiktų pasidomėti ir jų veikla, tiek gyvenenčių Lenkijoje, tiek ir laisvuose Vakaruose. Visus jų istorijos klastojimus surašyti — būtų per didelė studija. Tai pažymėsim iš 1973 m. tik vieną įvykį Amerikoje. Kongresmanas Huber, neva proklamavodamas 16-to Vasario, į kongreso biblioteką įnešė rekordą, kad Lietuva iš rusų buvo išsivadavęs Lenkijos maršalas J. Pilsudskis. Huber sakosi tas žinias gavęs iš enciklopedijos.

Kad lenkai taip darbuojasi, tai ir spalio 9-toji lietuviuose turi atgyti pilnumo. Išėjusių lietuvių tarpe skleidžiama mintis neliešti Vilniaus problemą arba lenkai — būsimi mūsų draugai — tai čia yra lenkų klastos politika, kad lietuviai tylėtų, o jie laisvai galėtų uždėti kitam vergijos kilpą. Spalio 9-tosios proga reikia išeikyti ateities tikrų draugų ar bent esamų neatmet, kaip pavyz-

PASIKALBEJIMAS GIESMININKO SU LIETUVA

Giesmininkas

...Ką taip gailiai verki, Motinėle brangi?

Ko taip gausiai tau per veidą ašarėlės krinta?

Lietuva

Kaip neturiu verkti, kaipgi nedejuoti, Kad užtiko mano dienas devynios nelaimės, Prašaliečiai spaudžia iš keturių šonų, Geidžia, trokšta mano smerties ir vaikelių galo. Mylimieji mano vaikeliai lietuviai, Nebeklauso mano balso, į žabangas lenda. Meta mano kalbą, o svetimų tverias, Meta mano nešėnėlę, o vokiškai puošias. Koznas didžiū eina, nori pralengt kitą, Nei senųjų nebeklauso, prasimokę niekų.

Antanas Baranauskas

RAUDA

As suprašysiu raibų gegučių iš tolimų šalių, Ir raibų sakalelių nuog jūros kraštelių. Kad jie suskristų ant aukšto kalnelio, Kad jie susėstų ant medžių šakelių, Kad jie padėtų budint motinėle, budint sengalvėlę. Gal ji pražiūrės mėlynom akelėm, Gal ji prakalbės meiliom lūpėlėm, Gal ji pratars į mane, siratą, nors pusę žodelio.

Lietuvių tautosaka

LIETUVIŲ RAŠYTOJŲ DRAUGIJOS PROTESTAS

Lietuvių Rašytojų Draugijos pirmininkas kun. Leonardas Andriekus šio rugsėjo 1 d. išsiuntė Australijos ministeriui pirmininkui Gough Whitlam Kanberroje ir Naujosios Zelandijos min. pirmininkui Welingtone protesto laiškus dėl Lietuvos, Latvijos ir Estijos okupacijos ir pavergimo pripažinimo.

Australijos premjerui laiške, kurs yra veik dukart ilgesnis kaip laiškas N. Zelandijos premjerui, kurio ir pavarė nepaminėta, be kt. rašoma: „Jūsų veiksmas ypač blogu metu pasirinktas, kadangi šiuo metu vykdomos priespaudos

džiui didelė ir lietuviams draugiški ukrainai. Josios proga turime prisiminti, kad ir ateityje bus ir raudonoji armija, ir želigovskiadis, ir kad vaduojantis iš vieno nepatekt kitam.

Ta proga tenka priminti, kad Hamilton, Ontario, 1974 m. spalio 5 d. bus metinis ir didelis Tautos Fondo parengimas, jame bus prisiminta ir Spalio 9-oji. Tuo reikalu tars žodį iš Ottavos p. Ancevičienė.

Visi remkime Tautos Fondą šūkiu — „Pasaulį nebus taikos tol, kol nebus atstatyta laisva nepriklausoma Lietuva jos etnografinėse ribose su sotine Vilium!“

VKLs-gos Kanados Krašto Valdyba

priemonės prieš kultūrinį ir religinį gyvenimą Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje, priemonės, kurias Lietuvos „pogrindžio“ spauda tiksliai pavadino „ne-stalinistų kultūrinė revoliucija“.

Be to, jūsų veiksmas yra stačiai anachronistinis turint galvoje „rezistencijos“ pakilimą ypač Lietuvos jaunosios gentkartės tarpe prieš Maskvos reakcinę ir imperialistinę politiką Lietuvoje. Nuo kada gi demokratinio socializmo biznis pasidarė remti pasmerktas kolonialines imperijas?

Protesto laiškas baigiamas žodžiais: „Mes tikime, kad jūsų vyriausybė supras savo apgailėtiną klaidą ir ją laiku atšaisys“.

BULGARŲ HUMORAS

...vakare sustabdo laikrodžius, idant jie veltui netikėtų ir nesudiltų.

...katėms nukapoja uodegas, kad išleidžiant jas laukan būtų galima greičiau uždaryti duris ir iš kambario išeitų mažiau šilumos.

...per šventes vakare atsidaro langus ir šoka apsiavę tik kojineis, kad galėtų girdėti muziką iš gretimio Sevljevo miesto.

...imeta į kamina katiną su pririštu prie uodegos degančiu laikraščiu ir taip išvengia išlaidų kaminkrėčiui.

♦ Liaupsinti valdovus dėl jų dorybių, kurių jie neturi, reiškia juos nebudžiamai įžeidinti.

KAS ATPLĖSĖ KLĀIPĖDĄ NUO LIETUVOS

1939 m. kovo 22 d. dokumentai

Jei Lietuvos vyriausybė būtų vykdžiusi tokį „sugyvenimą su Vokietija“, tuomet mes trumpu laiku būtų mės menku satelitu ir, geriausiu atveju, būtų mės pasiekę Slovakijos (po Müncheno) statuso. Vokietija negalėjo mus nuo maskolių apsaugoti ir todėl lietuvių tautos, reikiama, nacių taktininkės likimas būtų buvęs daug liūdnėsnis.

3) Be viršuje išvardintų keturių studijų yra ir daugiau vokiškų rašinių, kurie išimtinai visi neigia ultimatumą. Nebodami, kad jų neigimai nėra įtikinančiai pamatuoti, jie visi baigia savo rašinius tais pačiais užsispyrusiais neigimais. Vieni autoriai stengiasi įtaigoti, kad anuometinė politinė padėtis Europoje vystėsi Lietuvos naudai, ir kaip tik jos linkmė privertusi Lietuvą išsivadėti Klaipėdos.

4) Heckeris ir Hopfas mažai tesirėmė originaliniais šaltiniais, bet plačiai naudojo vokiškus žurnalus ir nacių laikais išleista literatūrą. Jie ypatingai dažnai cituoja prof. Schätzlio 1943 m. Berlyne atspaudintą 367 pusl. veikalą „Das Reich und das Memelland“. Profesorius Schätzlis buvo nacių partijos užsienio padalinio (Aus-

landsorganisation der NSDAP) bendradarbis. Autoriai neparodo moksliško kritiškumo, bet patikauja nacių būdingam šališkumui ir tuo nustoja moksliško objektingumo.

5. Į tokius vokiečių 1939 m. kovo 22 d. įvykių pavaizdavimus mes lietuviškai neatsakėme ir juos palikome vieninteliams tarp tautinėje viešumoje. Todėl vienur bei kitur pradėjo prigyti vokiškoji interpretacija, kad Lietuva gražinusi Klaipėdą Vokietijai savo gera valia, be jokios prievartos, be jokio ultimatumo.

Pulk. Škirpa, rodos, lyg ir pyktelejo (Naujienos 1973, Nr. 72) už pasakymą, kad jis tylėjęs. Deja, negalio gerbiama pulkininko atsispausti, o esu linkęs minėti teigimą ir mūsų atstovų p. Kajeckui laikyti, kuris kaip tik buvo anks Lietuvos delegacijos nariu, kurį perrašė Klaipėdą vokiečiams. Tylėjo ir mūsų teisininkai, tylėjo istorikai, tylėjo mažlietuvių, tylėjau ir aš pats.

Be ilgiau tylėti nebegalima. Kadangi anos istorinės eigos gyvi dalyviai ir žinovai (Škirpa, Kajeckas, Krivickas) nesimė laiku paskelbti Klaipėdos netekimo eigos, todėl pasinesiau pateikti viešumai anų dienų nuotykių vaizdus ir istoriniame fone iškiliai atauti ne tiek lietuviškų, kiek pačių vokiečių dokumentuose parodytus faktus kad studijos gale skaitytojas galėtų pats atsakyti, ar Lietuvos vyriausybė perleido Klaipėdą vokiečiams geruoju, susitarimo

keliu, ar jai buvo pateiktas ultimatumas, ar jai buvo grąšinta kariškais veiksmais?

7. KODEL VOKIEČIAI NEIGĖ ULTIMATUMĄ?

Vokiškieji Ostforšeriai (Rytų Europos tyrinėtojai) lygiai kaip ir mes, netiki, kad vokiečių dokumentuose parodytus faktus, tęstys amžinai. Jie laukia dienos, kuomet sovietų okupacija baigsis ir aniemis kraštams bus taikoma prieš Antrą pasaulinį karą buvusi teisinė priklausomumo padėtis.

Vakarų Vokietijos vyriausybės nariai ir politinių partijų vadai (jų tarpe ir socialdemokratai) vieningai sutarė, paskelbė ir paskui dažnai kartodavo, kad jie stengsis naująją Vokietiją atstatyti 1937 m. gruodžio 31 d. ribose. Tuomet Klaipėdos kraštas nebeįtų į tokios Vokietijos apimtį ir mes galėtume jo klausimą skaityti baigtu.

Tačiau, minėti tyrinėtojai, kartu su Klaipėdos vokiečiais ir vokiečiams stengiasi politika suinteresuotą pasaulio visuomenę įtikinti, kad Klaipėda, nors ji ir grįžo į Vokietijos apimtį po 1937 — XII — 31 dienos, nėra hitleriškas grobis, bet buvo Lietuvos geruoju grąžinta Vokietijai.

Lietuva suprato, kad Klaipėda buvo 1923 m. smurtu prijungta prie Lietuvos, kad ji visą laiką tebuvusi našta Lietuvai. Todėl kai kurie lietuviai (Gustainis, Dymša) jau prieš 1939 m. pasisakė už Klaipėdos grąžinimą Vokietijai. Jau 1938 m. ir pati Lietuvos vyriausybė supratusi, kad Rytų Europos politinės eigos linkmė iš jos rei-

kalaujanti „taikos išnašo“ ir todėl ji savo gera valia, niekieno neverčiama (Ribbentropo šiurkštūs žodžiai nebuvo reikalingi), nespaudžiama, laisvu savo noru grąžinusi Klaipėdą Vokietijai. 1939 m. kovo 22 d. tarp Vokietijos ir Lietuvos buvęs pasirašytas dviejų valstybių susitarimas (Staatsvertrag), o ne ultimatyvinis reikalavimas.

Tad kuomet ateis laisvės diena, Klaipėdą nebus galima skaityti hitlerišku grobiu, bet Lietuvos laisvu noru (be ultimatumo) padaryta cesija, kuri tebebus tarptautiniai galiojanti sutartis. Todėl Klaipėda tuomet turės vėl grįžti ne į Lietuvos, bet į Vokietijos apimtį. Tokiai įvykių versijai ultimatumo nereikia ir todėl visi vokiškieji moksliški darbai užsispyrusiai neigia ultimatumą.

8. KELI 1938 — 39 M. LIETUVOS POLITINIS PADĖTIES BUDINGI BRUOŽAI

Po Pirmo pasaulinio karo Tautų Sąjunga ženevoje tapo Europos valstybių politiniu centru, į kurį 1926. 9. 8. ir Vokietija įstojo. Ten garsūs Europos valstybių atstovai, kaip prancūzas Briand, vokiečiai Stresemann, lietuviai Voldemaras, lenkas Pilsudzkis ir kiti stengėsi spręsti Europos problemas taikos keliu ir demokratiškais susitarimo principais.

Bet naciškoji Vokietijos vyriausybė 1933. 10. 19. iš Tautų Sąjungos išstojo. Vokietijai išstojus Tautų Sąjungos reikšmė pradėjo silpnėti. Mažosios valstybės, iki tol ti-

kėjusios Tautų Sąjungos kolektyvinį saugumą, dabar, patyrusios Vokietijos ekspansiją, pradėjo nustoti tikėjimo, kad šita institucija begalėtų joms būti naudinga. Kuomet Tautų Sąjungos šūlai, Prancūzija ir Anglija, 1938. 9. 30. Münchene nusilenkė vokiečių spaudimui ir paaukojo savo sąjungininkę Čekoslovakiją nacių reikalavimams. Tautų Sąjungos politika priejo galą. Dabar mažųjų valstybių vyriausybės turėjo suprasti, kad iš Ženevos jos nebegali laukti jokios efektingos paramos.

Vokietijos santykiai su Lietuva buvo vykdomi per Lietuvos pasiuntinybę Berlyne ir Vokietijos pasiuntinybę Kaune. Santykius su Klaipėdos krašto vokiečiais palaikė Vokietijos generalinis konsulas Klaipėdoje. Ypatingai būdingi yra konsulo pranešimai Vokietijos Užsienio Reikalų Ministerijai apie padėtį Klaipėdos krašte. (Ak-tai p. 353, 401, 432, 433, 434)

(Bus daugiau)

Skaitykite ir plėnkite
Dienraštį
"NAUJIENAS"
Jos visad rašo
TEISYBĘ

TELEF.: PR 8-3229

DR. ANNA BALIUNAS
AKUŠERKA, AUŠU, NOSIES
IR GERULAS LIGOS
2836 W. 63rd Street
Valandos pagal susitarimą.

DR. K. G. BALUKAS
AKUŠERKA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
6449 So. Pulaski Rd. (Crawford
Medical Building). Tel. LU 5-6446
Antras ofisas —
3007 WEST 83rd PLACE
JUSTICE, ILL. Tel. 599-0500
Prilima ligonius pagal susitarimą.
Jei neatsiliepiu, skambinti 374-8012

DR. C. K. BOBELIS
INKSTŲ IR ŠLAPUMO TAKŲ
CHIRURGIJA
Telef. 695-0533
Fox Valley Medical Center
440 SUMMIT ST.
ROUTE 58, ELGIN, ILLINOIS

DR. PETER BRAZIS
PHYSICIAN AND SURGEON
2434 WEST 71st STREET
Ofisai: Hemlock 4-5849
Resid.: 388-2233

OFISO VALANDOS:
Pirmadienis ir ketvirtadienis, 1-7 val.
antradienis, penktadienis nuo 1-5 val.
ir šeštadienis, sekmadienis 8-3 val.

DR. PAUL V. DARGIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Westchester Community klinika
Medicinos direktorius
1938 S. Mannheim Rd., Westchester, Ill.
VALANDOS: 3-9 darbo dienomis ir
kas antrą šeštadienį 8-3 val.
Tel. 562-2727 arba 562-2728.

Res.: GI 8-0873
DR. W. EISIN - EISINAS
AKUŠERKA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
6132 So. Kedzie Ave., WA 5-2676
Valandos pagal susitarimą. Jei neatsiliepiu, skambinti MI 3-0001.

Ofisai tel.: HE 4-1818
Residenciniai: PR 6-9801
DR. J. MESKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
VIDAUS LIGŲ SPEC.
2454 WEST 71st STREET
VALANDOS: Pirmadienis, antradienis,
ketvirtadienis ir penktadienis nuo 3 iki 7 val. popiet.
Kitu laikui tik susitarus.
Trečiadienis uždaryta.

DR. FRANK PLECKAS
OPTOMETRISTAS
KALBA LIETUVISKAI
2416 W. 71st St. — Tel. 737-5149
Tikrina akis. Pritaiko akinius ir
"contact lenses".
Val. pagal susitarimą. Uždaryta treč.

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ, PUSLES IR
PROSTATOS CHIRURGIJA
2656 WEST 63rd STREET
Val.: antradienis, 1-4 po pietų,
ketvirtadienis, 1-4 po pietų,
sekmadienis, 1-4 po pietų.
Ofisai: Hemlock 776-2880
Naujas rez. telefonas: 448-5545

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika, spec. MOTERŲ LIGOS
Ofisai: 2652 WEST 59th STREET
Tel.: PR 8-1223
OFISO VAL.: pirm., antradienis, trečiadienis,
ketvirtadienis, 1-4 po pietų, 5-7 val. vak.
sekmadienis, 1-4 po pietų, 5-7 val. vak.
pagal susitarimą.

V. Tumasonis, M. D., S. C.
CHIRURGAS
2454 WEST 71st STREET
Ofisai: Hemlock 4-2123
Resid. telefonas: Gibson 8-6195
Prilima ligonius pagal susitarimą. Del
valandų skambinti telefonu HE 4-2123.
Jei neatsiliepiu, tai telefonu GI 8-6195.

P. SILEIKIS, O. P.
ORTHOPEDAS-PROTEZISTAS
Aparatai - Protezai, Med. Bandžiai.
Speciali pagalba kojomis (Arch Supports) ir t. t.
Val.: 9-4 ir 6-8. Seštadienis 9-1.
2450 West 63rd St., Chicago, Ill. 60629
Telef.: Prospect 6-5084

CELAKANTUI - 300 MILIJONŲ METŲ

Šios nuostabios žuvies suradimo istorija labai įdomi, įdomiausias XX amžiaus mokslininkas atradimas.

1938 metų gruodžio 22 dienos rytą 1st Londono muziejaus (Pietų Afrikos Sąjunga) vedėjai poniai M. Kortene - Latimer paskambino telefonu iš "Irvingo ir Džonsono" kompanijos ir pranešė, kad vienas tralas ištraukė keistą žuvį. Ponia Latimer iškvietė taksį ir nuskubėjo į prielauką. Kitą rytą ji, nepaprastai susijaudinusi, rašė laišką pažįstamam mokslininkui Dž. L. B. Smitui: "Gerbiamasis daktare Smitai! Tikiuosi, kad jūs galėsite atpažinti šią žuvį. Ji apaugusi stambiais žvynais. Kiekvienas dygaus nugarinio peleko spindulys turi mažą baltą dyglį. Čia matote raudoną rašalą nupieštus žuvies apmatus".

GRADINSKAS
SPALVOTOS
TELEVIZIJOS
NUO 13 IN. LIG 25 IN.
2512 W. 47 ST. — FR 6-1998

GUŽAUSKŲ
GELES VISOMIS PRŪGOMS
BEVERLY HILLS GELINČIAI
2443 WEST 63rd STREET
Telefonai: PR 8-0833 ir PR 8-0834

PERKRAUSTYMAI
MOVING
Laidimai — Pilna aprašas
ZEMIA KALBA
R. EERENAS
Tel. WA 5-8063

MOVING
Aprašas perkrausimams
iš įvairių atstumų.
ANTANAS VILIMAS
823 West 34 Place
Tel.: FRontier 6-1882

GELININKAS
(PUTRAMENTAS)
Lėkimo arba lūdesio valandoms
geriausias gelis ir vaikai ant
piu papuolimui ir sezoninės
kapams gelės.
ROY R. PETRO (PUTRAMENTAS)
5525 So. Harlem Ave. — 586-1220

SOPHIE BARCUS
RADIO SEIMOS VALANDOS
Visos programos iš WOPA,
1490 kil. A. M.

Lietuvių kalba: kasdien nuo pirmadienio iki penktadienio 11-12 val. ryto. — Seštadienį ir sekmadienį nuo 8:30 iki 9:30 val. ryto.

Telef.: Hemlock 4-2413
714 So. MAPLEWOOD AVE.
CHICAGO, ILL. 60629

Lietuviams reikalinga literatūra
Kiekvienas lietuvis, kuriam rūpi gimtinio krašto laisvė ir lietuvių gerbimas, privalo susipažinti su žemiau išvardintomis knygomis. Čia suminėtą knygą galima užsisakyti Naujienose.
Juozas Kapčinskis, SIAUBINGOS DIENOS. Atsiminimai apie leidžiant Lietuvą, begima nuo bolševikų ir gyvenimo tremtinių stovyklose Vokietijoje. 273 psl., kietas drobes viršelias kaina 4 dol.
J. Audenas, PASKUTINIS POSEDIS. Minučių tikslumų aprašas paskutinės nepriklausomos Lietuvos dienos ir valandos, kuriose yra išryškėjęs nesikeičiantis komunizmo klastingumas pavergiant tautas ir asmenis. 270 psl. \$4.00.
ČIKAGIETIS IPODIZIAI KOMUNISTŲ PAVERGTŲ LIETUVŲ. Autorė buvo Vilniuje, Trakose, Druskininkuose, Kaune, Naujakuose, Klaipėdoje ir Palangoje. Vaizdus aprašymas, kaip ten matė, kokias kalbas girdėjo ir kaip jai žmonės pasakė. 95 psl. \$1.50. Yra taip pat išversta į anglų kalbą.
D. Kurašis, MAGIŠKUOJU KILIMU I VILNIŲ. Kelionės į Lietuvą išpildžiai. Ilustruota foto nuotraukomis. 331 psl. \$3.00.
D. Kurašis, KELIONĖ I ANAPUS GELEZINIS UŽDANGOS. Autoriaus pastabumų neapgauna turistų ir agitpropo propaganda bei užmaskavimai. Abi knygos parašytos lengvu, gražu stiliumi.
Vincas Zemašis, LIETUVIŲ ETNINIŲ SIENŲ KLAUSIMAI. 3 istoriniai žemėlapiai. 106 psl. Kaina \$2.00.
Vincas Zemašis, LIUBLINO UNIJOS SUKAKTIES PARĄŠTEJE. 84 psl. Kaina \$1.50.
Sic ir kiti leidiniai yra gaunami.
NAUJIEŅOSE, 1739 So. HALSTED ST., CHICAGO, ILL. 60608
atsilankant darbo valandomis arba užsakant pastu ir pridėdami čekį ar pinigų perlaidą.

Smitas atsakė: "Sprendžiant iš Jūsų piešinio ir aprašymo, ji primena formas, kurios senų seniausiai išmirė... Rūpestingai saugokite ją. Nerizikuokite, siųsti paštu. Jaučiu, kad ji turės didelės mokslinės vertės".

Tik kitų metų vasarį Smitas galėjo žvilgtelėti į paslaptingą nepažįstamąjį. 1939 metų vasario 20 dieną pirmos žinutės ir pirmos nuotraukos buvo išspausdintos laikraštyje East London Daily Dispatch. O jau kitą dieną vienas Smito kolega pareiškė jam: "Daktare, ką jūs pripaistėte! Tiesiog baisu, kaip jūs žudote savo mokslinę reputaciją. Tik ką kalbėjau su Iksu, ir jis pavadino jus bepročiu. Sakė, kad tai esąs paprasčiausias jūrinis storkis su po sužiedimo regeneravusia uodega". Daugumas buvo tokios nuomonės. "Kai kas šaipėsi iš Smito, kai kas siūlė paprasčiausiai nepaisyti jo išmonių. Ir tik pats daktaras Smitas buvo visiškai tikras, kad celekantas — latimerija, šitaip jo pavadinta ponios Latimer garbei, yra giminingas priešistorinių žuvų, kurios gyveno prieš tris šimtus milijonų metų.

Keturiolika metų Smitas atkakliai ieškojo celekanto. Bet viskas veltui: celekantai tarsi antrusyk išmirė.

Ir tik 1952 metų gruodžio mėnesį Komorų salų — Anzuano pietryčių pakrantės Domonio kaimelio gyventojas Achmeras Huseinas vėl sugavo celekantą. Kai daktaras Smitas, praėjęs kančių kelius ir gavęs leidimą skristi į Komorų salas, pamatė antrąjį savo žuvies atstovą. Jis atsilaukė prieš ją ir, glostydamas žuvį, pajuto, kad ant rankų jam byra asaros. Keturiolika metų praleido, atrodo, bevilniškai ieškojimai. Jis abejodavo, puldavo ir nevilgti, bet vėl pakildavo, ir štai dabar jis mato, kad nugalėjo. Atradimas buvo patvirtintas faktais. Šiandien celakantų, kurie veisiasi tik prie Komorų salų, gaudymas yra Prancūzijos monopolija. Iš viso jau sugauta apie penkiasdešimt latimerijų, vietinė kalba vadinamų kombesais. Jų jau galima pamatyti daugelyje pasaulinių mokslinių kolekcijų.

Tris šimtus milijonų metų žemėje gyvuoją jos giminei! Tris šimtus milijonų metų! Išnyko kalnai — celekanto jaunystės liudininkai; neatpažįstamai pakito vandenynai, kuriuose ši žuvis plaukiojo; pasikeitė keli geografiniai periodai, o celekantas koks buvo, toks ir liko...

◆ Seniausia Norvegijos divarintinė, 92 metų senutė Marva Nordli, be divračio nekelia kojos iš namų. Viena firma dovanojo jai naujausio modelio patogų divratį.

Safeto studentė, šokio metu kramčiodama gumą ir pūsti burbulus, staiga prisiklijavo gumą ant nosies, kai burbulas sprogo.

Lietuvos himno prasmė

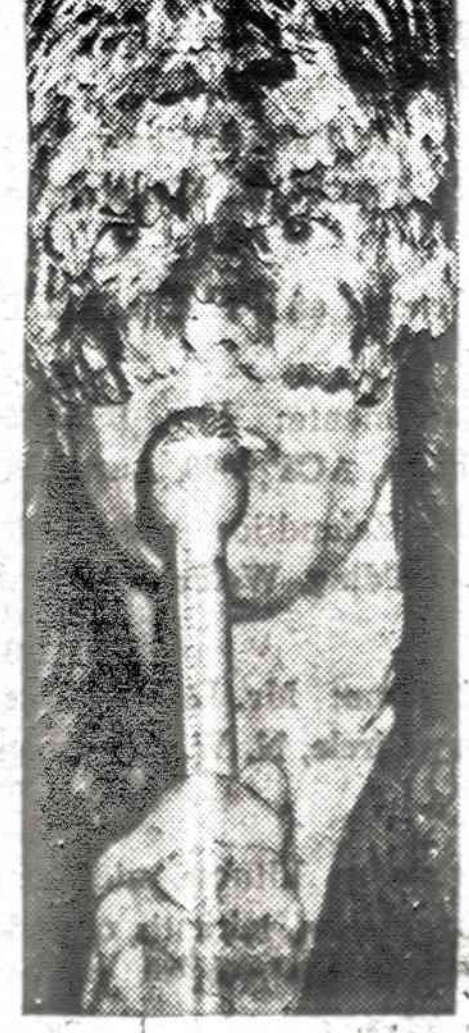
"Lietuva tėvynė mūsų, tu didvyrių žemė!" Ši eilutė reiškia: mūsų tėvynės žemę, kurios praeitis yra garbinga. Praeity daug lietuvių sunkiai kovojo dėl Lietuvos laisvės ir vienybės.

"Is praeities tavo sūnūs te stiprybę semia". Mūsų praeities didvyrių pasiryžimas tegul būna kiekvienam tautiečiui pavyzdžiu. Sekančiom dviem eilutėm dr. V. Kudirka nori pasakyti, kad lietuvių visados būtų dori ir dirbtų savo tėvynės ir visos žmonijos gerovei.

"Tegul saulė Lietuvos tamsumų prašalina", tai pasako, kad mūsų tėvynės meilė niekad neleistų mums paklysti, nutautėti. "Ir šviesa ir tiesa mūs žingsnius telydi". Lietuvių darbai tėvynėje turėtų būti nuosirdūs ir geri. "Tegul meilė Lietuvos dega mūsų širdyse". Nenustokim mylėti savo tėvynės. "Vardan tos Lietuvos vienybė tezydi". Mylėdami Lietuvą mes visi turime būti vieningi. Lietuvoje žmonės vieningai kovoja už tėvynės laisvę.

Mes gyvename Amerikoje turime jįms padėti toje kovoje. Būkite visi vieningi, mokykite lietuvių kalbos, istorijos, geografijos, dalyvaukite lietuviškose organizacijose. Užaugę būkime tikrais lietuviams, išlaikykime lietuvių bendruomenę. Tokiu būdu mes prisidėsime prie kovos už tėvynės laisvę ir čia išsikims lietuviams.

Nora Šerelytė, VII b kl.

Margo St. James, pasilepusi po šio skybalo, sako kalbą pirmame Amerikos protestu tautiškumo San Francisco. Apie 700 šios seniausios pasaulio profesijos narių reikalavo naujų įstatymų, kurie gintų prostitucijos teisę.

KARALIAI IR ŽVIRBLIAI

Donelaičio poemoje karalius minimas keletą kartų. Dočys paminėjo karalių teisme, teisiamas už tai, kad jo pusbėrnis Durakas, saudydamas varnas, padegė kaimyno trobas. Nors Dočys nebuvo pavyzdingas valstietis, bet teisme jis laikėsi drąsiai. Varnieną jis valgęs, o varnas ir žvirblius naikinti įsakęs karalius. Iš tiesų 1744 m. birželio 22 d. Friedrichas II pakartojo savo tėvo 1721 ir 1731 m. įsakymus dėl žvirblių ir varnų naikinimo, nes tie paukščiai kenkia paselams, daržų ir sodų vaisiams, be to, miškų žvėreliams, ir pareikalavo kad kiekvienas valstietis kasmet pristatytų po 24 varnų kijas. Nevykdą to įsakymo, turėjo mokėti baudą: už žvirblių galvą po trečią, o už porą varnos kijų po ašmainį.

(iš Kristijonas Donelaičio)

RASOMOJI KALBA

Rašomosios kalbos tiesas visuomet įgyja kokia norint viena tarmė; kitos tarmės pridūoda jai tiksliai savo geriausius grūdus, kurie rašomoje tarmėje dėl kokios florint priežasties yra išnykę, nebevartojami. Jei rašomoje tarmėje stings kokia žoridžio, kuris yra žinomas tiksliai iš kitų tarmių, rašytojas turi vartoti tą žodį, vis tiek kamė jį rasdamas. Jonas Jablonskis

SAVA KALBA GYVUOJA TAUTA

Ne žemės derlumui, ne drabužių įvairumui, ne šalies gražumui, ne miestų ir pilių tvirtumui gyvuoją tauta, bet labiau išlaikymu ir vartojimu savo kalbos, kuri didina ir išlaiko bendrumą, santaiką brolišką meilę. Gimtoji kalba yra bendras ryšys, vienybės motina, pilietiško tautos, valstybės sargas. Sunaikink kalbą — sunaikinsi santaiką, vienybę ir dorovę.

Kun. Mikalojus Daukša

Susirinkimų PRANEŠIMAI

— Našlio, Našliuko ir Pavienių piknikas įvyks rugsėjo 15 dieną Onos Bruzgulinės sode. Bus šauni Joniko muzika ir vaishs su skanumynais ir visokiu įvalrumu, dalinimas gražių dovanų. Našliuko spartl komistja ir surikuoti darbininkai patarnaus miltams svečiams, atsilankiusiems pas našliukus. Kor.

— Lietuvių Moterų Draugija "Apžiūrė" baigė savo atostogas ir pirmas susirinkimas įvyks šeštadienį, rugsėjo 14 d. 1.30 val. popiet, 714 W. 31 St. Narės prašomos gausiai atsilankyti. Išsirsite komisijos raportus ir kitus pranešimus. Bus ir vaishs. Rožė Didžiagalviene, rašt.

— Amerikos Lietuvių Piliiečių Pašalpos klubo susirinkimas rugsėjo mėn. 15 d. neivyks, nes klubas buvo nutaręs turėti 3 mėnesių atostogas iki spalio 20 d. Taip buvo mutarta pusmetiniam birželio susirinkime. Rožė Didžiagalviene, rašt.

SVENTO RASTO PAMOKYMAI IR PAAISKINIMAI, KIEKVIENĄ DIENĄ BŪTINI KRIKSCIONIUI

"Kas dris kopli | Viešpaties kalną ir kas dris pasirodyti šventoje jo vietoje? (Atsak.) Kas švarias turi rankas ir tyra širdį". Psalmė 24:3, 4.

Tyrasirdžiais vadinami tie, kurie pašventė savo širdis Viešpačiui ir priėmė jo karališkąjį meilės įstatymą. Nežiūrint to, kad jie yra nuodėmės paliešti ir sugadinti, tačiau jie trokšta ir siekia vykdyti teisingus ir meilinius Dievo įstatymus. Viešpats žino jų silpnynes ir negales ir jų padariniui yra davęs daug brangių ir palinksimančių pažadų. Jis yra pasakęs, kad jie gali eiti prie dangiškos malonės sosto ir rasti pasigailėjimą ir kiekvienam reikalingą pagalbą. Viešpats yra pažadėjęs nepalikti ir neapleisti tų, kurie tyra širdimi artinasi pas jį.

Mažą knygutę, pavadintą JĖZUS PASAULIO IŠGANYTOJAS, gausite nemokamai, jei parašysite tokiu adresu:

F. ZAVIST, 3715 WEST 66th STREET
CHICAGO, ILLINOIS 60629

SV. RASTO TYRINETOJAI

PETKUS
TĖVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME
2533 W. 71st Street
Telef.: Grovehill 6-2345-6
1410 So. 50th Ave., Cicero
Telef.: Townhall 3-2108-9
TRYS MODERNISKOS KOPLYČIOS
AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS PASTATYTI

Laidotuvių Direktorai
MAZEIKA & EVANS
6845 SO. WESTERN AVE.
TRYS MODERNISKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS
MAŠINŲ VIETA
REpublic 7-3600 REpublic 7-8601

EUDEIKIS
GAIDAS — DAIMID
SENIAUSIA IR DIDŽIAUSIA LAIDOJIMO ĮSTAIGA
4605-07 So. HERMITAGE AVENUE
Tel.: Yards 7-1741 - 1742
4330-34 So. CALIFORNIA AVENUE
Telefonas: Lafayette 3-0440
MODERNISKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

NARIAI:
Chicagos
Lietuvių
Laidotuvių
Direktorių
Asociacijų
AMBULANCIA
PATARNAVI
MAS DIENA
IR NAKTĮ.
★
TURIME
KOPLYČIAS
VISOSE MIESTO
DALYSE.

ANTANAS M. PHILLIPS
3307 So. LITUANICA AVENUE. Phone: Yards 7-3401

BUTKUS - VASAITIS
1446 So. 50th Ave., Cicero, Ill. Phone: Olympic 2-1003

PETRAS BIELIUNAS
4348 So. CALIFORNIA AVE. Phone: Lafayette 3-3572

GEORGE F. RUDMINAS
3319 So. LITUANICA AVE. Tel.: Yards 7-1138-1139

STEPONAS C. LACK IR SŪNŲ
(LACKAWICZ)
2424 WEST 65th STREET REpublic 7-1213
2314 WEST 23rd PLACE Virgini 7-6672
11028 SOUTHWEST HIGHWAY, Palos Hills, Ill. 974-4410

P. J. RIDIKAS
3354 So. HASTED STREET Phone: Yards 7-1911

John Evans, Naujienų piktinui rengti komisijos narys, kartu su savo ilga mečiū draugu Dr. Šimkum ir jo šeima Naujienų piktinui. Nuotrauka M. Nagio

Museikų gaujos gatvėse

"Abendpost" pranešimu, praėjus savaitgalį gauja vaikų iš 3 baltųjų ir 2 juodųjų Franklino parke netoli Melwoodo ištraukė iš automobilio vokiečių DANK organizacijos darbuo-

toja Alfreda Schmidtą tiek sumušę, kad į Melrose Park ligoninę buvo pristatytas su sudaužyta galva, sulaužytas šonkauliais ir sumuštais inkstais. Policija tos pavojingos gaujos tebeieško.

Didžiausias kailių pasirinkimas

pas vienintelį lietuvių kailininką Chicagoje
NORMANA BURSTEINA
Tel. 263-5826 (įstaigos) ir 677-8489 (buto)
185 North Wabash Avenue
2nd Floor Chicago, Ill. 60601

Piliečių savisauga

Los Angeles trijų mėnesių bėgyje kriminalą sumažino 14 nuošimčių, kai įvedė piliečių sargybas. Los Angeles pavyzdį pasekė Kanados miestas Calgary, taip pat su padrasinančiais rezultatais. Piliečiai skatinami įsteigti blokų komitetus, kurie stebės, seks ir policijai nurodys savo apylinkės nusikaltėlius ir vykstančius nusikaltimus. Tik Chicagoje nieko negirdėti, ar yra, ar bus kas daroma piktadariams iš

žmonių bendruomenių pašalinti.

TRUMPAI

— Ritonė Rudaitienė iš Oak Lawn apylinkės paruošia pranešimus spaudai apie K. Donelaičio žem. ir aukšt. mokyklų ir jų Tėvų komiteto darbus bei pastangas padėti išlaikyti tą didžiausią išeivijos švietimo ir tautinio auklėjimo židinį. Jos raštai ir laišukai Lietuvos ir lietuvių reikalais buvo atspausdinti Chicago Tribune dienraštyje. Tos mokyklų vadovybė ir Tėvų komitetas ruošia gegužinę rugsėjo 22 d. Bučos sodyboje, kviesdami lietuvių visuomenę dalyvauti.

— Utenos klubo valdyba paskyrė Naujienų paramai 10 dol. ir juos įteikė per poniją Bernice Zengulį. Naujienų vadovybė nuoširdžiai dėkoja valdybai ir visiems to klubo nariams.

— Ben Mažutis iš Brighton Parko apylinkės, pratęsė prenumeratą ankščiau, kad nereikėtų siųsti raginimo ir ta proga įteikė dovaną vajui.

— Ponja Ona Biržietė kartu su komplementais, Naujienų vadovybei už puikų laikraštį ir gerai suorganizuotą pikniką, įteikė vajui 5 dol., žadėdama, jei tik leis sveikata ir galimybės, dalyvauti visuose Naujienų rengimuose.

— Central YMCA kolegijoj, 211 W. Wacker Dr., rugsėjo 18 d. prasidės 8 savaitių lietuvių kalbos pamokos pradedantiems. Jos bus trečiadieniais 5:50-7:20 val. vak. Kursų lektore pakviesta Marytė Prunskytė. Informacijai ir registracijai tel. 222-8300. Kolegija taip pat ruošia įvairių specialybių ir bendro lavinimosi dalykų kursų suaugusiems.

— Alto pirmininko Dr. Kazio Bobelio kalba, įkalbėta Dr. Irving Lewine, šiandien, penktadienį, 8:05 val. rytą, bus girdima iš Hammond, Ind., WGOB stoties, duodančios žinias 1230 AM banga. Ji bus pakartota trečiadienį, rugsėjo 25 d., 6:05 val. vakaro.

— Juozas Tamošiūnas, Detroit, Mich., pratęsdamas prenumeratą, pakartotinai, atsiuntė vajui 20 dol. Naujienų vadovybė ir Vajaus komisija visiems rėmėjams nuoširdžiai dėkoja. Visi skaitytojai prašomi remti Naujienas ir stengtis rasti bent po vieną naują prenumeratorių, tikslu juos padvigubinti dar šiais jubiliejiniais metais. Visi lietuviai prašomi atkreipti savo

HELP WANTED — MALE
Darbininkų Reikia

BRAIZYTOJAI STATYBOS IR ARCHITEKTŪROS INŽINIERIAI

Reikalinga penkerių metų patirtis...
Dalinamasi pelnu ir duodamos kitos lengvatos.
COHEN-BARRETO-MARCHERTAS
5 NORTH WABASH AVE. (Suite 1800). PHONE: 346-0190

dėmesį Naujienas, su jomis susipažinti ir užsakyti.

— Stasys Gečas, 4509 So. Richmond Ave., tel. 254-9442, paskirtas federalinės valdžios savanorių organizacijos Vista tarnybai — padėti nedarbingiems ir pensininkams jų socialiniuose reikaluose. Kai kurie jų dabar gauna mažas pensijas ar pašalpas. Tokie sulig įstatymais gali gauti papildomas sumas, tik reikia kreiptis į tos organizacijos pareigūnus arba į artimiausią Socialinio draudimo įstaigą. Pastebėta, kad tautinių mažumų asmenys savo teisių ir privilegijų neišnaudoja.

— Mokyt. Petras Maldeikis, Phoenix, Ariz., rašytojas ir visuomenininkas, bus pagerbtas spalio 6 d. 70 m. amžiaus sukakties proga. Iškilmes ruošia LB apylinkės valdyba, Lietuvių choras ir kitos organizacijos bei vietos lietuvių veikėjai. LB apylinkės vadovauja Emilija Josen. Skyrus metinė gegužinė bus spalio 20 d. North Mountain parke, Sunnyslope sekcijoje.

— Human Events savaitraščio 37 Nr. rašoma, kad vieno Valstybės departamento eksperto pareikšimu, Simo Kudirkos galimybės atvykti daugumoje priklauso nuo Amerikos valdžios pastangų.

— Sol. Ona Birutė Aleksaitė iš Bostono, gim. Suvalkų trikampyje ir baigusi konservatoriją Varšuvoje, pakviesta dainuoti Margučio radijo programose parengime spalio 13 d.

— Po vasaros atostogų Gradinso elektronikos parduotuvė ir tašymo dirbtuvė jau atidarytos. Ten lietuviams geriausia pirkti dėl kelių priežasčių. Pirmia, prekių daug. Antra, pas Gradinšką yra patys aparatai, nereikia rinktis iš katalogų. Trečia, Gradinškas yra netik pardavėjas, bet ir šios srities technikas — specialistas. Ir ketvirta, Gradinškas yra lietuvis. Tad, nevien kalbėkim apie lietuvių vienybę, bet ir būkim vieningi ir remkim vienas kitą. Adresas: 2512 W. 47th St., Chicago, Ill., tel. FR 6-1998. Atė. 9-6, pirm. šiais jubiliejiniais metais. Visi lietuviai prašomi atkreipti savo

AUTO BODY DIRBTUVĖI REIKALINGAS DARBININKAS, mokantis kalbėti angliskai, bendriems dirbtuvės darams, kaip valytojas, nustatantis mechaniką, Nuolatiniams darbus, 5 1/2 dienos savaitėje.
3518 W. 63rd St.
Tel. 776-5888

SHIPPING CLERK
Large clothing importer needs... Stock Handler full daytime positions & part time evening positions available. Loop location, excellent company benefits.
Call 431-0332

BUS BOY
Full or part time.
Day or night shifts.
PRIVATE CLUB
Call OR 6-0300

HELP WANTED — FEMALE
Darbininkų Reikia

SALAD MAKER — ASST. COOK

Immediate opening in Evanston Office cafeteria for an individual with experience in salad and food preparation. Hours 7:00 A.M. to 3:00 P.M. Mon-Fri. Please call for App't.
Mrs. CALLAHAN 866-7200
AMERICAN HOSPITAL SUPPLY CO.
2020 RIDGE AVENUE
EVANSTON, ILLINOIS 60204

General Cafeteria Help

Immediate opening in Evanston office cafeteria. Duties will include light food preparation, cleaning, etc. Hours 7:00 A.M. to 3:00 P.M. Mon-Fri. Please call for App't.
Mrs. CALLAHAN 866-7200
AMERICAN HOSPITAL SUPPLY CO.
2020 RIDGE AVENUE
EVANSTON, ILLINOIS 60204

WAITRESSES
Full or part time.
Day or evening shifts.
Steady work.
PRIVATE CLUB.
Call OR 6-0300

HELP WANTED — MALE-FEMALE
Reikia Darbininkų ir Darbininkių

GENERAL CLEAN-UP
MEN OR WOMEN
Full time.
Night shift — start about 11 PM.
PRIVATE CLUB
Call OR 6-0300

PERSONAL
Asmenų ieško

IESKAU SVARAUS PENSININKO padėti prie namo. Duosiu kambarį, 2317 So. Sawyer Ave. Tel. 762-2884 tarp 6 ir 7 val. vak.

WANTED BABY SITTER for exchange of room and board while mother works. Two children school age. Tel. 884-8533 after 4 P.M.

MRS. KING
READER ADVISOR
ON ALL PROBLEMS
SICK OR WORRIED
Call Me for more information.
(312) 821-9182

RENTING IN GENERAL
Nuomos

RENDUOJAMAS privatus įėjimo šildomas ir mobiliuos kambarys. Skambinti Yards 7-2576.

— Skulptorė Elena Gaputytė (gim. 1927 m.), gyv. Londono mieste, priklauso Anglijos įvairių tautybių ir įvairių meno kryptų menininkų grupei Inner Eye. Grupės leidinyje tilpo jos 3 kūrinių nuotraukos.

— Inž. Ant. Rudis praves programą C. Okso, kandidato į Senatorinio Distrikto patikėtinio postą, pagerbimo bankete, kuris įvyks š. m. rugsėjo 17 d., (antradienį) Martiniue Restorane, 7 val. vak. (Pr).

REAL ESTATE.

REAL ESTATE FOR SALE
Namai, Žemė — Pardavinimi

PASKOLOS PERKANT NAMUS, DAROMOS ILGIEMS TERMINAMS IR ZEMAIS NUOSIMČIAIS MENESINIAIS ISSIMOKEJIMAMS
DEL VISU INFORMACIJU, KREIPKITES I

MUTUAL FEDERAL SAVINGS

PETRAS KAZANAUSKAS, Prezidentas
2212 W. Cermak Road Chicago, Ill. Virginia 7-7747

BUTŲ NUOMAVIMAS

NAMŲ PIRKIMAS — PARDAVIMAS — VALDYMAS — NOTARIATAS — VERTIMAI

VISŲ RČSIŲ DRAUDIMO AGENTŪRA

J. BACEVIČIUS — BELL REALTY
INCOME TAX SERVICE

6455 So. Kedzie Ave. — 778-2233

DIDELIS SKLYPAS, 5 kamb, bungalov, 63 ir Whipple. Retas pirkiny, nebrangiai.
2 PO 6 SU 3 MIEGAMAIS. Svarus, geras, teisinga kaina. Marquette Park, Puiki proga lietuviui.
4 PO 5 ANT 40' sklypo Marquette Parko apyl. Naujas šildymas. Reikia sutvarkyti palikimą.
PENKI BUTAI IR 2 BIŽNO PATALPOS. Gražus namas Marquette Parko centre. Palikimas — reikia skubiai parduoti.

ŠIMAITIS REALTY

Tel. 436-7878
2951 W. 63rd St. (prie Sacramento)

SAVININKAS PARDUODA DU SKLYPUS
po 40 akierių, 3 mylios nuo Marinette miesto, Wisconsin, ir 1 mylia nuo Manitowish upės. Vieta miškuota, tinkama medžioklei ir žūklei.
Sklypų kainos po \$11,500.
Skambinti 629-1687.

BY OWNER
2 STORY BRICK HOME.
Good Southwest location.
Call 776-6996.

2 STORY BRICK HOUSE
5 rooms each — owner selling because of illness. Enclosed porches. 1 flat with sun parlor. Tile kitchen. 2 separate gas heating units. 1 1/2 car garage.
Priced under 30.
Call MA 6-3247 or 456-0722.

Registracija į Kr. Donelaičio Žemėsnią ir Aukštesniąją mokyklą, bei parengiamąjį skyrių dar tebevyks pamokų metu rugsėjo mėn. 14 d., šeštadienį, tarp 9 ir 1 val. p. p. Frances McKay mokyklos patalpose, prieš Marquette Parko Lietuvių parapijos bažnyčią. (Pr).

Ši sekmadienį, rugsėjo 14 d., 7 val. vakaro, Hollywood Inn svetainėje įvyks Uptų klubo sukurtojo banketas. Bernice Žemgulis ir valdyba kviečia visus klubo narius, jų šeimas ir svečius toje vakarieneje dalyvauti. Gera užkanda ir šokiai. (Pr).

Amerikos Lietuvių 8-to kongreso banketas įvyks šeštadienį, 1974 m. rugsėjo 28 d. 7:00 val. vak. Pick Congress viešbutyje. Organizacijos ir pavieniai asmenys prašomi įsigyti bilietus iš anksto pas banketo vedėją Oną Gradinškiene, 2512 W. 47th St., Chicago, Ill. 60632, telef. FR 6-1998, arba Alto raštiniėje, 2606 W. 63rd St., telef. 778-6900. Kaina \$12.50 asmeniui. Asmeniškai pakvietimai nebus siunčijami. (Pr).

A. G. Baradų ekonomiškoj mėsinėj, 3210 So. Halsted St., galima užsakyti didesniais ir mažesniais kiekiais visokios rūšies mėsos, ypatingai lietuviško skonio šviežių dešrų. Užsakyti prašoma skambinti tel. CA 5-4995 arba 776-3727. (Pr).

HOME INSURANCE
Call: Frank Zapolla
3204 1/2 W. 95th St.
GA 4-8654

A. TVERAS
LAIKRODŽIAI IR BRANGINYBES
Pardavimas ir Taisyimas
2446 WEST 69th STREET
Tel.: REpublic 7-1941

CIA GERŲ GERIAUSIAI
5 KAMBARIU CAPE COD. Alum. langai, karpetai. Sausas beismantas. 50' lotas. 2 auto garažas. Turim raktą. Arti mūso. \$29,000.
2 BUTŲ MEDINIS 1 1/2 aukšto namas. 50' lotas. Naujas gazu šildymas. Garažas. Marquette Parke. \$15,500.
ISNUOMOTAS 2 BUTŲ MŪRAS — 2 po 5. Atskiri gazu šildymai. 2 bloko naujo Marquette parko. Reikia savininko. \$26,000.
2 AUKŠTU MŪRAS. Naujas gazu šildymas ir elektra. Alum. langai. Naujas 2 auto garažas. Arti ofiso. \$30,000.
7 BUTŲ MŪRAS — 2 dideli ir 5 maži butai. Naujas gazu šildymas. Alum. langai. Blokas nuo parko. \$39,900.
10 BUTŲ MŪRAS Marquette Parke. Virš \$17,000 pajamų. Naujas gazu šildymas. Alum. langai. 2 auto mūro garažas. \$79,900.
PUKUS MŪRO NAMAS ant platus lotu. 2 butai. Gražus 6 kambarių viršų ir 3 kambarių butas sausam beismante. Garažas. Arti parko. \$21,900.
2 BUTŲ 18 m. mūras. Atskiri šildymai. Alum. langai. Garažas. Platus lotas. Arti mūso. \$36,000.
2 BUTŲ didelis modernus mūras ir garažas. Naujas gazu šildymas. Air cond. Marquette Parke. \$32,000.
6 KAMBARIU Cape Cod už Kedzie 1/2 bloko nuo parko. Irenstas beismantas. Platus lotas. Mūro garažas iš šono. \$34,000.

VALDIS REAL ESTATE

7051 So. Washtenaw Ave. RE 7-7200

BUTŲ NUOMAVIMAS, IVAIRŲS DRAUDIMAI, NAMŲ IR NEKILNOJAMO TURTO PIRKIMAS — PARDAVIMAS.
BALYS BUDRAITIS
BUD'S REAL ESTATE
4369 ARCHER AVE., CHICAGO
TEL. — 254-5554

BUILDERS AND CONTRACTORS

Namų Statyba ir Remontas

HEATING CONTRACTOR
Irenstas mieste ir užmieste naujus ir berstatu senus visu rūšių namo apšildymo pečius, air-conditioning, vandens boilerius ir stogu rinas (gutters). Dirbu greitai, sąžiningai ir garantuotai.
DOMAS ZUKAUSKAS
4444 So. WESTERN AVE.
Chicago, Ill. 60609. Tel. VI 7-3447

M. A. ŠIMKUS

Real Estate, Notary Public, INCOME TAX SERVICE
4259 S. Maplewood, Tel. 254-7450
Beto daromi ir lūdijami vertimai, pildomi pilietybės pareiškimai ir kitoki blankai.

D E M E S I O

62-80 M. AMŽIAUS VAIRUOTOJAI
Tiktai \$104 metams automobilio Liability apdraudimas.
Kreiptis:
A. LAURAITIS
4645 So. ASHLAND AVE.
523-8775

Siuntiniai į Lietuvą

ir kitus kraštus

P. NEDZINSKAS, 4065 Archer Ave., Chicago, Ill. 60632 Tel. YA 7-5980

TERRA

Brangenybės, Laikrodžiai, Dovanos visoms progoms.
3237 WEST 63rd ST., CHICAGO
Telef. 434-4660

A. G. AUTO REBUILDERS

Cia automobiliai išlyginami ir nudažomi. Darbas atliekamas sąžiningai ir gerai, prityrusių darbininkų. Kainos nebrangios.
3578-24 W. 63rd Street, Chicago, Ill.
TEL. — 776-5888
Anicetas Garbaziūskas, sav.

JUBILIEJINIŲ METŲ NAUJŲ SKAITYTOJŲ VAJUS

NAUJINIOMS šiemet suėjo 60 metų. Minint tą sukaktį, gerbiant pirmojo Amerikos lietuvių dienraščio steigėjų bei lietuviškos spaudos pirmūnų ir atliekant būtinas pareigas amžinam lietuvių išlikimui skelbiamas Naujienų platinimo vajus.

NAUJENOS tvirtai stovi ir kovoja už Lietuvos ir pavergtų lietuvių laisvę, neidamos ir nesidėdamos į sanderius su okupantais ar jų igaliojimus.

NAUJENOS palaiko visas lietuvių demokratines grupes, jų bendras institucijas ir remia visų lietuvių bendruosius darbus bei tikslus.

NAUJENOS atstovauja tilią lietuvių daugumą šiais pasimetimo, retorikos ir politinių iliuzijų laikais. Jos yra visiems idomos, naudingos ir reikalingos, net būtinios. Ne veltui, gerose draugijose girti Naujienas yra mada. Lai ta mada tampa jas prenumeruoti.

Todėl Naujienų vadovybė ir Vajaus komisija Jubiliejinių metų proga skelbdama platinimo vajų kreipiasi į visus lietuvius pasekti lietuviškos spaudos pirmūnų pavyzdžiais užsiprenumeruojant Naujienas tikslu sudaryti grandinę tolimiesiems darbus ne tik laikraščio, bet ir visos išeivijos, taip pat pavergtos Lietuvos ir jos žmonių gerovei, siekiant visuotinio lietuvių reikalių renesanso.

KAINUOJA: Chicagoje ir Kanadoje metams — \$24.00, pusė metų — \$13.00, trims mėn. — \$7.50, vieneriems mėn. \$3.00. Kitose JAV vietose metams — \$22.00, pusė metų — \$12.00, vieneriems mėn. — 2.50. Užsieniuose — \$25.00 metams. Susipažinimui siunčiama savaitė nemokamai.

Prašoma naudoti žemiau esančią atkarpą.

NAUJENOS,
1739 So. Halsted St.,
Chicago, Ill. 60608

☐ Siunčiu _____ dol. Naujienų prenumeratą, Jubiliejinio vajeus proga paremdamas lietuvišką epaudą.

☐ Vajeus proga prašau siųsti Naujienas vieną savaitę susipažinimui nemokamai ir be jokių įsipareigojimų.

PAVARDĖ IR VARDAS _____

ADRESAS _____